

โครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

โครงการย่อยที่ 1.7

การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน

รายงานฉบับสมบูรณ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. ธาตรี ไต้ฟ้าพูล

หัวหน้าโครงการ

มกราคม 2565

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการ “การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน” เป็นโครงการย่อยลำดับที่ 1.7 ภายใต้ “โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” ชุดโครงการที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเผยแพร่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน” 2) เพื่อเผยแพร่ความเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดน่าน 3) เพื่อสร้างนักประชาสัมพันธ์ภายในพื้นที่จังหวัดน่าน โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงสร้างการรับรู้และเตรียมความพร้อมเพื่อการประชาสัมพันธ์ ช่วงสร้างความเชื่อมั่น และช่วงเผยแพร่ผลสำเร็จ และได้ดำเนินงานใน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล และรูปแบบการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1) รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ เป็นการดำเนินงานในช่วงสร้างการรับรู้และเตรียมความพร้อมเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถามกับผู้ประกอบกิจการการท่องเที่ยวในประเทศ มัคคุเทศก์ ผู้ให้บริการท่องเที่ยว และผู้จัดทริป/วางแผนการท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เคยจัดท่องเที่ยวมานาน 100 คน และไม่เคยจัดท่องเที่ยวมานาน 100 คน รวมจำนวน 200 คน และการสัมภาษณ์บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 16 คน (เก็บข้อมูลในเดือนมิถุนายน 2562) นอกจากนี้ยังมีการลงพื้นที่และประชุมร่วมกับโครงการย่อยอื่นภายใต้ชุดโครงการที่ 1 เพื่อหาประเด็นที่จะประชาสัมพันธ์

จากผลการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ สรุปได้ว่า จังหวัดน่าน เป็นจังหวัดที่หลายฝ่ายมองเห็นว่ายังมีโอกาสทางการท่องเที่ยวอีกมาก เนื่องจากมีศักยภาพมากเพียงพอที่จะกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวให้เหมาะกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม โดยสามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งตามลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ รายได้) ความสนใจ พฤติกรรม หรือลักษณะทางจิตวิทยา ได้ อาทิ กลุ่ม Generation Y, กลุ่มสตรี, กลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มหลากหลายทางเพศ, กลุ่มปฏิบัติธรรม, กลุ่มบิกไบค์, กลุ่มวิ่งเทรล, กลุ่มแสวงหารางวัลทางกายหรือทางใจ, กลุ่มแสวงหาความสะดวกสบาย เป็นต้น

ในขณะเดียวกันก็ยังต้องการพัฒนาและการประชาสัมพันธ์อีกมาก ทั้งการค้นหาเรื่องเล่าเพื่อนำมาเป็นจุดดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว การพัฒนาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชน และบุคลากรผู้ให้บริการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ การบริหารจัดการระบบขนส่งสาธารณะที่จะอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องราวหรือเสน่ห์ของน่านให้นักท่องเที่ยวทั้งที่เคยไปเที่ยวนานและไม่เคยไปเที่ยวนานได้รู้จักมากยิ่งขึ้น และเห็นเสน่ห์ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นใน

ภาคเหนือ ตลอดจนเผยแพร่จุดดึงดูดใจใหม่ ๆ ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมเพื่อให้การท่องเที่ยวกระจายออกไปทั่วพื้นที่มากขึ้น โดยที่แหล่งท่องเที่ยวไม่ไกลจากกันมาก

ภาพที่ 1 บรรยากาศการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในส่วนของการลงพื้นที่และประชุมร่วมกับโครงการย่อยเพื่อค้นหาประเด็นที่จะนำมาประชาสัมพันธ์ให้เห็นศักยภาพของการเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตลอดทั้งปีของจังหวัดน่าน พบว่า โครงการย่อยได้กำหนดเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวคิด (Theme) ของแต่ละโครงการเป็น 4 เส้นทาง คือ

- เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สิ่งทอ
- เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วิถีเกษตรกรรม
- เส้นทางท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงประวัติศาสตร์

ซึ่งทั้ง 4 เส้นทางมีจุดที่สามารถร้อยเรียงเป็นเส้นทางเดียวกันได้ หรือจะแยกเป็นเส้นทางเดี่ยวได้เช่นกัน ตามความประสงค์ของนักท่องเที่ยว ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4 เส้นทาง ในโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน

ทั้งนี้หากพิจารณาผลการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโครงการ จะเห็นได้ว่า โครงการย่อยต่าง ๆ ได้ร่วมสร้างจุดดึงดูดใหม่ ๆ ให้กับจังหวัดน่าน และได้ค้นหาเรื่องราวเรื่องเล่าใหม่ให้แก่พื้นที่ เช่น เส้นทางสายเจ้าฟ้า ที่เป็นการตามรอยประวัติศาสตร์การฟื้นฟูบ้านในสมัยเจ้าฟ้าอัตถวร-ปัญโญ เส้นทางสุขภาพดี การสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงศักยภาพใหม่ ๆ ของจังหวัดน่าน และสร้างนักประชาสัมพันธ์ภายในพื้นที่ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่สำคัญที่โครงการ 1.7 ได้ดำเนินการภายใต้รูปแบบการประชาสัมพันธ์

2) รูปแบบการประชาสัมพันธ์

ประกอบด้วยกิจกรรม 2 รูปแบบ คือ การประชาสัมพันธ์ และการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร

2.1) การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ในช่วงสร้างการรับรู้ และสร้างความเชื่อมั่นแก่หน่วยงานในพื้นที่และบุคคลภายนอก และสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โครงการได้จัดงานแถลงข่าวการลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) โดยเป็นการลงนามร่วมกันระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2562

ภาพที่ 3 บรรยากาศงานแถลงข่าวการลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU)

การประชาสัมพันธ์ในช่วงเผยแพร่ผลสำเร็จ ซึ่งเป็นการดำเนินงานโครงการปีที่ 3 โครงการ 1.7 ได้จัดกิจกรรม *Blogger & Online Influencer Review* เป็นการพาคนรุ่นใหม่ที่มีชื่อเสียงในสังคมออนไลน์และมียอดผู้ติดตามมาก จำนวน 4 คน 5 ช่องทางออนไลน์ไปเที่ยวชมและร่วมทำกิจกรรมในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโครงการ เป็นเวลา 3 วัน 2 คืน เมื่อวันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2564 ไปเที่ยวชมและร่วมทำกิจกรรมในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโครงการ เพื่อสร้างความรู้และความประทับใจใน

ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่ผ่านกระบวนการวิจัยร่วมกับชุมชน และได้รับรู้ถึงศักยภาพที่เพิ่มขึ้นของชุมชนและพื้นที่ จ. น่าน จากโครงการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อเผยแพร่ตัวอย่างเส้นทางสู่กลุ่มเป้าหมายคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นนักประชาสัมพันธ์ในตัวโดยการถ่ายภาพและวิดีโอโพสต์ลงช่องทางสื่อออนไลน์ของตนเอง ซึ่งเป็นการแพร่กระจายน่านในมุมมองใหม่ ๆ ให้เป็นที่รู้จัก

ตัวอย่างเส้นทางที่นำเสนอ คณะวิจัย 1.7 ได้นำผลการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิมาเป็นแนวทางพิจารณา ดังนี้

- เส้นทางสายเจ้าฟ้า เป็นการแนะนำพื้นที่ท่องเที่ยวในน่านใต้ (อ. นาน้อย อ. นาน้อย อ. เวียงสา อ. ภูเพียง และ อ. เมือง) โดยคณะวิจัย 1.7 ได้เชื่อมโยงเส้นทางสายเจ้าฟ้าใน อ. เวียงสา กับจุดแวะพักดื่มกาแฟในบริเวณใกล้เคียง และเส้นทางสายเจ้าฟ้า ใน อ. นาน้อย เชื่อมโยงกับคอยเสมอดาว ซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของจังหวัดน่าน

- เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ต. บ่อสวก นำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ใน ต. บ่อสวก เพื่อเป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยว เช่น บายศรีสู่ขวัญ เก็บชา ชิมเมี่ยง เรียนรู้การทอผ้าไหม และการใช้สมุนไพรในการสปาและนวดผ่อนคลาย

- เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สิ่งทอ นำเสนอตัวอย่างเสน่ห์ของผ้า่านที่สามารถสร้างสรรค์สู่รูปแบบผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ที่หลากหลาย โดยพาไปเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ของแบรนด์ Srisuda

- เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วิถีเกษตรกรรม นำเสนอตัวอย่างการท่องเที่ยวบ้านมณีพฤกษ์ในมุมมองใหม่ นอกจากกาแฟอันเลื่องชื่อ

ภาพที่ 4 บรรยากาศ Blogger & Online Influencer เที่ยวชมและร่วมทำกิจกรรมในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโครงการ

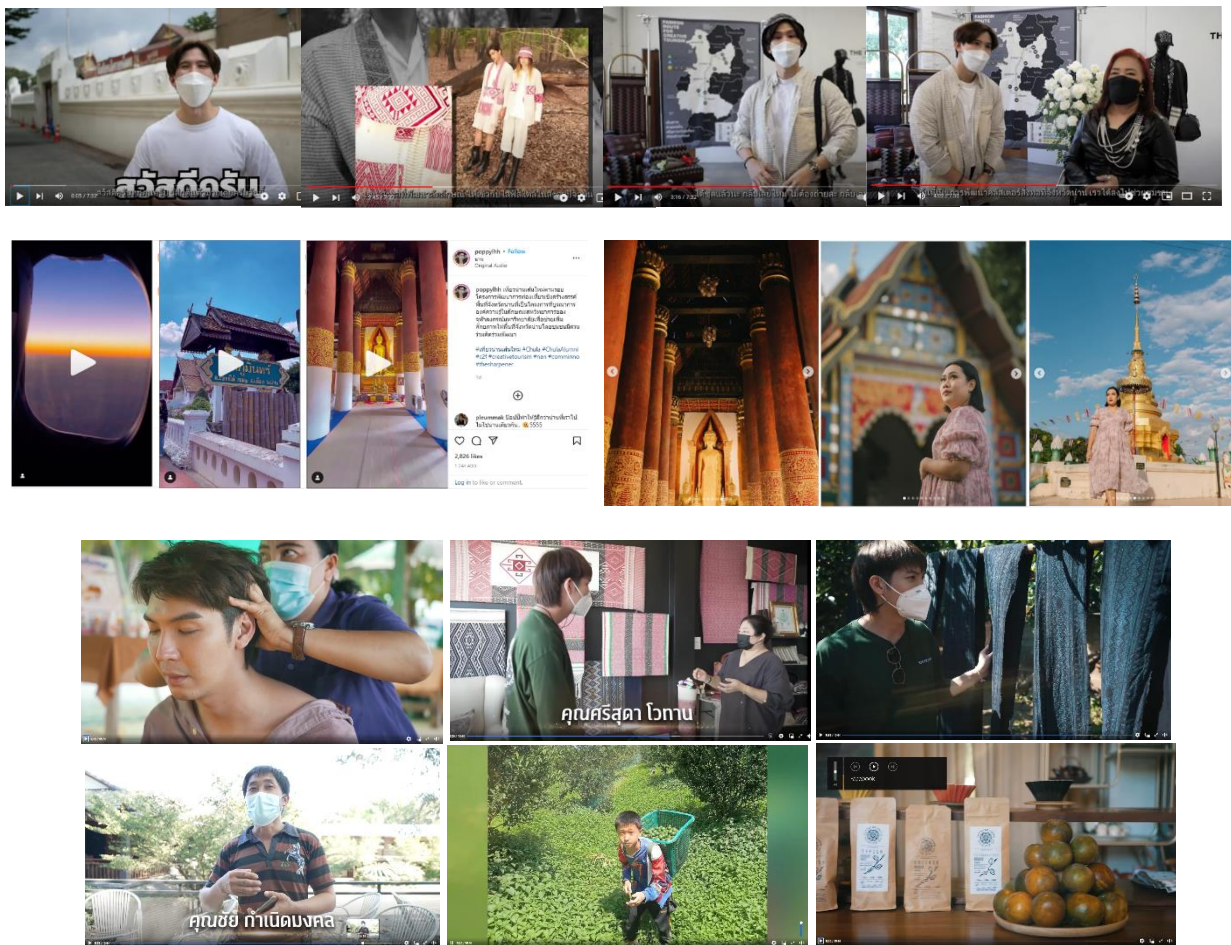

Blogger และ Online Influencer เริ่มเผยแพร่เนื้อหาในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2564-มกราคม 2565 ผ่านช่องทางยูทูป “Chuejaipark เชื่อใจป่า” อินสตาแกรม “poppylh” “taralataht” และเฟซบุ๊ก “Chula Alumni “ และ “taralataht” ณ วันที่สรุปผล 30 ธันวาคม และ 14 มกราคม 2565 มี

กลุ่มเป้าหมายที่รับรู้ถึงเส้นทางการท่องเที่ยวที่นำเสนอ 4 เส้นทางผ่านจำนวนครั้งที่รับชมและยอด like ของช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ดังนี้

- คลิปเผยแพร่ 5 คลิป 3 ช่องทาง ได้แก่ ยูทูบ 3 คลิป อิน스타그램 1 คลิป และเฟซบุ๊ก 1 คลิป จำนวนรับชมรวม 85,677 ครั้ง ยอด like รวม 4,669 like
- จำนวนโพสต์ 5 โพสต์ 2 ช่องทาง ได้แก่ อิน스타그램และเฟซบุ๊ก รวมยอด like 2,978 like

ภาพที่ 5 ตัวอย่างคลิปและภาพที่ Blogger & Online Influencer โพสต์ในช่องทางออนไลน์ของตัวเอง

2.2) การสร้างนักประชาสัมพันธ์ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร

ในช่วงของการสร้างการรับรู้และการเตรียมความพร้อมเพื่อการประชาสัมพันธ์ กลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรม คือ หัวหน้าโครงการ และบุคลากรระดับปฏิบัติการของโครงการย่อย โดยเป็นการเพิ่มทักษะด้านการสัมภาษณ์ สื่อและการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ เพื่อใช้ในการสื่อสารโครงการกับสาธารณชนและสื่อมวลชน

ภาพที่ 6 บรรยากาศการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะด้านการสัมภาษณ์และการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์

ส่วนการสร้างนักประชาสัมพันธ์ในช่วงของการเผยแพร่ความสำเร็จปีที่ 3 เป็นการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมฝึกอบรม ได้แก่ ผู้ประกอบการในชุมชน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแกนนำเยาวชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวโดยชุมชน และบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระดับปฏิบัติการพื้นที่จังหวัดน่าน โดยผู้เข้าร่วมอบรมได้เพิ่มทักษะการถ่ายภาพและคลิปวิดีโอเพื่อส่งเสริมธุรกิจของชุมชนซึ่งเห็นได้จากการนำเสนอภาพและคลิปบนเฟสบุ๊กของกิจกรรม และจากการประเมินความพึงพอใจภายหลังการฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม 4.74 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) ทั้งในด้านความน่าสนใจของเนื้อหาในการอบรม การบรรยายของวิทยากรเข้าใจได้ง่าย และความรู้ที่ได้จากการอบรม นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ภาพที่ 6 บรรยากาศการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน

ภาพที่ 7 ตัวอย่างผลงานของผู้ที่เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะทิศทางในอนาคต

1. เสริมความแข็งแกร่งให้แก่ชุมชนในด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการทำประชาสัมพันธ์ชุมชน สินค้า และบริการของตนเอง โดยการฝึกอบรมให้เข้าใจถึงหลักการและเทคนิคในการประชาสัมพันธ์
2. ชุมชน ผู้ประกอบการ และเยาวชนในพื้นที่ยังมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนอย่างมาก จึงควรส่งเสริมสนับสนุนหลักสูตรการสร้างนักประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ให้เกิดขึ้นและมีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อให้คนในพื้นที่สามารถผลิตเนื้อหาและใช้สื่อที่มีอยู่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารไปยังภายนอกได้เอง ซึ่งจะเกิดความยั่งยืนกว่าให้คนภายนอกเป็นผู้ดำเนินการให้
3. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 4 เส้นทาง ยังต้องการการผลักดันให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่พร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งในด้านการพัฒนานักสื่อความหมาย การเชื่อมโยงการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานเข้ากับจุดท่องเที่ยวในเส้นทาง การคมนาคมขนส่ง และการสื่อสารให้คนภายนอกพื้นที่ได้รับรู้ เพื่อขยายโอกาสทางการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงไปยังชุมชนอื่น และชุมชนใกล้เคียง แหล่งท่องเที่ยวเดิมที่เป็นที่รู้จักดีอยู่แล้ว

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	i
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 วัตถุประสงค์	1-1
1.2 ขอบเขตการดำเนินงาน	1-1
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-2
1.4 กระบวนการดำเนินงาน	1-2
บทที่ 2 สรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูล	2-1
2.1 สรุปผลการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ	2-1
2.2 สรุปผลการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ	2-21
2.3 สรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ 2-31	
บทที่ 3 สรุปผลการประชาสัมพันธ์	3-1
3.1 การประชาสัมพันธ์ในช่วงการสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นต่อ โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน	3-1
3.2 การประชาสัมพันธ์ในช่วงการเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน	3-4
บทที่ 4 สรุปผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	4-1
4.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ “เทคนิคการให้สัมภาษณ์”	4-1
4.2 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อ “การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์”	4-3
4.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร หัวข้อ “การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน”	4-5
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะ	5-1
รายการอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก เวอร์ชัน 2.0	2-7
ตารางที่ 2-2 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดน่าน วันพักเฉลี่ย ในช่วงปี พ.ศ.2559-พ.ศ.2564	2-10
ตารางที่ 2-3 แหล่งท่องเที่ยวที่ ททท. แนะนำในแต่ละรูปแบบนักท่องเที่ยว	2-18
ตารางที่ 2-4 ปัจจัยสำคัญในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวใน จ.น่าน 5 อันดับแรก	2-21
ตารางที่ 2-5 แหล่งข้อมูลในการหาข้อมูลเพื่อวางแผนการท่องเที่ยว ใน จ.น่าน 5 อันดับแรก	2-22
ตารางที่ 2-6 จุดเด่นของน่าน และโอกาสทางการท่องเที่ยว	2-26
ตารางที่ 4-1 สิ่งที่คุณเข้าฝึกอบรมได้รับจากการฝึกอบรม หัวข้อ “เทคนิคการให้สัมภาษณ์”	4-2
ตารางที่ 4-2 สิ่งที่คุณเข้าฝึกอบรมได้รับจากการฝึกอบรม หัวข้อ “การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์”	4-3
ตารางที่ 4-3 ความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน	4-6
ตารางที่ 4-4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมอบรม	4-7

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2-1 Roadmap น่าน พ.ศ. 2565-2570	2-8
ภาพที่ 2-2 ตราสัญลักษณ์ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)	2-12
ภาพที่ 3-1 การถ่ายทอดสดผ่านทางเฟซบุ๊กแฟนเพจของโครงการ	3-2
ภาพที่ 3-2 ตัวอย่างข่าวเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ และโทรทัศน์	3-3
ภาพที่ 3-3 Blogger & Online Influencer ที่ร่วมกิจกรรม	3-4
ภาพที่ 3-4 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจเส้นทาง ชุมชน คลัสเตอร์ สำหรับกิจกรรม Blogger & Online Influencer Review และประเด็นที่จะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	3-5
ภาพที่ 3-5 ตัวอย่างเส้นทางสายเจ้าฟ้า	3-6
ภาพที่ 3-6 ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ต. บ่อสวก	3-6
ภาพที่ 3-7 ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สิ่งทอ	3-7
ภาพที่ 3-8 ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วิถีเกษตรกรรม	3-7
ภาพที่ 3-9 ตัวอย่างคลิปและภาพที่ Blogger & Online Influencer โพสต์ในช่องทางออนไลน์ ของตัวเอง	3-8
ภาพที่ 4-2 บรรยากาศการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ “การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์”	4-4
ภาพที่ 4-3 บรรยากาศการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แก่ชุมชน	4-6
ภาพที่ 4-4 ตัวอย่างผลงานของผู้ที่เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แก่ชุมชน	4-6
ภาพที่ 5-1 ชาวบ้านนำหลวงพ่อเจ้ามาถวายวัดที่วัดเชียงของ อ.น่าน้อย ในช่วงก่อนวันเพ็ญเดือนสิบสอง	5-2

บทที่ 1

บทนำ

โครงการ “การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน” เป็นโครงการย่อยลำดับที่ 1.7 ภายใต้ “โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” ชุดโครงการที่ 1 ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการ “สร้างเสริมพลังชุมชน ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2 ช่วงที่ 2” โดยเป็นชุดโครงการที่บูรณาการองค์ความรู้ในลักษณะสหวิทยาการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพให้พื้นที่จังหวัดน่านโดยชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมพัฒนา โครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่านเป็นโครงการที่เพิ่มทักษะการสื่อสารให้แก่ชุมชนและคนในพื้นที่ และเผยแพร่ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาของโครงการฯ ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้จังหวัดน่านเป็นพื้นที่ที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี โดยมีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ทั่วโลกได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แผนการดำเนินงานในช่วง พ.ศ. 2563-2564 จึงมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการดำเนินงานของโครงการย่อยในชุดโครงการเดียวกัน

1.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน”
2. เพื่อเผยแพร่ความเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดน่าน
3. เพื่อสร้างนักประชาสัมพันธ์ภายในพื้นที่จังหวัดน่าน

1.2 ขอบเขตการดำเนินงาน

พื้นที่ในการดำเนินโครงการฯ แบ่งเป็น 2 พื้นที่ ดังนี้

- พื้นที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร : ครอบคลุมทั่วประเทศ
- พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล : พื้นที่ของโครงการย่อยภายใต้ชื่อโครงการวิจัย “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน”

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.3.1 กลุ่มเป้าหมายรับรู้ถึงเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน
- 1.3.2 ผู้บริหาร/หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ชุมชนในพื้นที่โครงการ และเยาวชนในพื้นที่จังหวัดน่านมีทักษะด้านการสื่อสารเพิ่มขึ้น

1.4 กระบวนการดำเนินงาน

การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่านมีการดำเนินงานใน 2 รูปแบบ คือ

- 1.4.1 รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.4.2 รูปแบบการประชาสัมพันธ์

1.4.1 รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดน่านที่เคยมีหน่วยงาน บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ได้เคยดำเนินงานหรือศึกษามาก่อนแล้วในระยะเวลา 5 ปีย้อนหลัง และข้อมูลปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ 2 รูปแบบ ประกอบด้วย 3 วิธีการ คือ

รูปแบบที่ 1 การลงพื้นที่และประชุมร่วมกับโครงการย่อยที่อยู่ภายใต้โครงการ “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน” เพื่อค้นหาประเด็นที่จะนำมาประชาสัมพันธ์ให้เห็นศักยภาพของการเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตลอดทั้งปีของจังหวัดน่าน

รูปแบบที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย 2 วิธีการ คือ การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

- การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เป็นการเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ประกอบการบริษัทท่องเที่ยวมัคคุเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่เคยจัดกิจกรรมท่องเที่ยวจังหวัดน่าน จำนวน 100 คน และกลุ่มที่ไม่เคยจัดกิจกรรมท่องเที่ยวจังหวัดน่าน จำนวน 100 คน รวมจำนวน 200 คน

- การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด , ตัวแทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานน่าน (ททท. สำนักงานน่าน) , องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.), สมาคมผู้ประกอบการ ฯลฯ รวมจำนวน 16 คน

1.4.2 รูปแบบการประชาสัมพันธ์

ประกอบด้วยกิจกรรม 2 รูปแบบ คือ

- 1) การประชาสัมพันธ์
- 2) การสร้างนักประชาสัมพันธ์ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร

1) การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงปีแรกเป็นการสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นต่อโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน ช่วงปีสุดท้ายเป็นการเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน

การสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นต่อโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน โดยการจัดแถลงข่าวการลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) ณ ห้อง 111 อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2562

การเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน โดยการจัดกิจกรรม Online Influencer Review เป็นการพาคณะใหม่ที่มีชื่อเสียงในสังคมออนไลน์และมียอดผู้ติดตามมากในแต่ละช่องทาง จำนวน 4 คน 5 ช่องทางออนไลน์ไปเที่ยวชมและร่วมทำกิจกรรมในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโครงการ เป็นเวลา 3 วัน 2 คืน เมื่อวันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2564

2) การสร้างนักประชาสัมพันธ์ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร

การพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารโดยจัดการฝึกอบรม 3 ครั้ง สำหรับกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ดังนี้

- การฝึกอบรมระดับบริหาร/หัวหน้าโครงการ หัวข้อ “เทคนิคการให้สัมภาษณ์” เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2562 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 20 คน (จากที่กำหนดไว้ 10 คน)
- การฝึกอบรมระดับปฏิบัติการ/เจ้าหน้าที่ หัวข้อ “การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์” เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2563 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 14 คน (จากที่กำหนดไว้ 10 คน)
- การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร หัวข้อ “การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน” เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2564 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 36 คน (จากที่กำหนดไว้ 30 คน)

ผลการดำเนินงานในแต่ละรูปแบบดังสรุปไว้ในบทต่อไป

บทที่ 2

สรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 สรุปผลการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ

คณะผู้วิจัยดำเนินการรวบรวม สรุป และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์กรมหาชน) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากหน่วยงานและทางอินเทอร์เน็ต โดยสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1.1 การจัดการการท่องเที่ยวและนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- 2.1.2 แนวทาง/แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในไทยและจังหวัดน่าน
- 2.1.3 การท่องเที่ยวภายหลังวิกฤตโรคระบาดโควิด-19
- 2.1.4 กลุ่มเป้าหมายของการท่องเที่ยว

การศึกษาถึงแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์การจัดการการท่องเที่ยว แนวทาง/แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดน่านย้อนหลัง 5 ปี และงวดที่ 2 เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายและแหล่งท่องเที่ยวสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่ ททท. และ อพท. แนะนำ

2.1.1 การจัดการการท่องเที่ยวและนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากการประชุมสุดยอดของโลกที่เน้นการนำแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) มาเป็นหลักการการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization : UNWTO) ประกาศเป็นนโยบายให้ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกนำหลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปใช้กับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศสมาชิกจึงได้นำหลักการมาพัฒนาเป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ โดยนำทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) ที่มีอยู่ทั้ง 2 ประเภท คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural tourism resources) และทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism Resources) (โบราณคดี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี

ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และวิถีชีวิตในท้องถิ่น) มาจัดรูปแบบการท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ตลอดปี มีวันพักค้างแรมที่เพิ่มขึ้น มีการท่องเที่ยวซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้กระจายสู่ท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ โดยมีกระบวนการจัดการอย่างมีส่วนร่วมและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดผลคือ ประชาชนในท้องถิ่นมีเศรษฐกิจที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้นำหลักการนี้มาเป็นแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยการท่องเที่ยวในช่วง ปี พ.ศ. 2540-2544 เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย อาทิ

- การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ : การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : การท่องเที่ยวเชิงโบราณคดีและประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชุมชน การท่องเที่ยวเชิงศาสนา

การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในช่วงนี้จะเน้นในเชิงปริมาณ คือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (Mass Tourists)

ในระยะต่อมา นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุกครั้งที่ไปเที่ยว จึงเลือกเดินทางท่องเที่ยวตามความสนใจของตนเอง หรือกิจกรรมที่ตนเองชอบและถนัดเป็นพิเศษ เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ คือ การท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) หรือการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) อาทิ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) หรือเรียกว่า การท่องเที่ยวแบบเอ็กซ์ตรีม (Extreme Tourism หรือ Shock Tourism) นอกจากนี้ในกลุ่มผู้มีความสนใจพิเศษยังมีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีก ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงดนตรี (Music tourism) การท่องเที่ยวตามรอยบุคคลสำคัญและภาพยนตร์ (Celebrity Tourism and Movie Tourism) และการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay Tourism) เป็นต้น การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ จึงมีนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เรียกว่า กลุ่ม FIT (Free Individual Travelers หรือ Free Independent Travelers)

การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในช่วงนี้จะเจาะกลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และกลุ่มท่องเที่ยวตามความสนใจ

ในช่วงระยะเวลานี้เอง ได้เกิดแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ขึ้น โดย คริสปิน เรย์มอนด์ (Crispin Raymond) และ ดร. เกร็ก ริชาร์ด (Dr.Greg Richard)¹ และได้ให้นิยามเริ่มแรก

¹นาฬิก-อดิศักดิ์ แสงสนิท และคณะ. (2560). *การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).

ไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพทางการสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ในคุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่นั้น ต่อมา องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) (2006)² ได้ให้นิยามไว้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ประสบการณ์ที่แท้จริงและมีความผูกพัน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรม หรือคุณลักษณะพิเศษของพื้นที่นั้น อันจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับคนในพื้นที่และผู้ก่อเกิดวัฒนธรรมที่ยังดำรงอยู่นั้น (Creative tourism travel directed toward an engaged and authentic experience, with participative learning in the arts, heritage or special character of a place, and it provides a connection with those who reside in this place and create this living culture.)” และมีหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ

- (1) เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction)
- (2) เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้และความรู้ (Educational) เน้นคุณค่าทางอารมณ์และประสบการณ์ (Emotional and Experience)
- (3) เป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับคนในสังคม เกิดการเชื่อมโยงกัน (Social)
- (4) เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วม (Participative)
- (5) เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องร่วมมือกัน และเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involve)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่ามากกว่ารายได้ และจากการที่องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals (SDGs) เพื่อใช้เป็นทิศทางในการพัฒนาโลกตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015-2530 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงต้องปรับทิศทางสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่ง UNESCO ให้ความหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่าเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยว ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Tourism that respects both local people and the traveller, cultural heritage and the environment) หรืออีกนัยหนึ่งคือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม³

²UNESCO. (2006). *Towards Sustainable Strategies for Creative Tourism Discussion Report of the Planning Meeting for 2008 International Conference on Creative Tourism Santa Fe, New Mexico, U.S.A. October 25-27, 2006*. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000159811/PDF/159811eng.pdf.multi>.

³สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว*, ฉบับที่ 7 ม.ค.-มี.ค. 2560, เข้าถึงได้จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/article/article_20170511104420.pdf

จากแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) ได้นำมาบูรณาการเข้ากับกระบวนการมีส่วนร่วม (Co-Creation) และดำเนินการในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism) โดยเป็นการประสานการท่องเที่ยวในชุมชนเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นั่นคือ ชุมชนเป็นผู้สร้างกลไกของตนเอง และนำหลักการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาสร้างสรรคกิจกรรมที่เพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ โดยคงอัตลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชนไว้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาร่วมเรียนรู้และทำกิจกรรมกับชุมชน โดยชุมชนรอบข้างได้รับประโยชน์ร่วมจากการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาเป็นวัตถุดิบหรือจำหน่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว

น่าน เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่พิเศษ โดย อพท. เป็นองค์กรกลางในการบริหารและพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ โดย อพท. ได้นำกระบวนการและเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนมาใช้พัฒนาชุมชนในพื้นที่พิเศษเมืองเก่าน่าน 5 ตำบล ประกอบด้วย ชุมชนตำบลในเวียง ชุมชนตำบลบ่อสวก ชุมชนตำบลนาข้าว ชุมชนตำบลคูใต้ อำเภอเมืองน่าน และชุมชนตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง โดยมีแผนปฏิบัติการการบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแผนขับเคลื่อนองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2562-2565 เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

2.1.2 แนวทาง/แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในไทยและจังหวัดน่าน

ในปี พ.ศ. 2551 รัฐบาลไทยประกาศนโยบายเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative economy) โดยเชื่อมโยงธุรกิจภาคบริการ อุตสาหกรรม และเกษตรเข้าด้วยกันให้เป็นกลุ่มสินค้าที่มีคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม เช่น ธุรกิจสุขภาพ อาหาร และการท่องเที่ยว รวมทั้งสินค้าและบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

เพื่อขับเคลื่อนให้การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายนั้น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติขึ้น โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559⁴ เน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวระดับโลก สร้างรายได้ กระจายรายได้ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และ

⁴คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. เข้าถึงได้จาก: https://www.mots.go.th/ewtdl_link.php?nid=4147

ยั่งยืน โดยได้กำหนดแนวทางหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยการสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยวและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ ครอบครัว และฮันนีมูน

- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564)⁵ เน้นการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ในอันดับที่ 35 ของโลก (World economic Forum: The Travel and Tourism Competitiveness Report 2015)⁶ โดยมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว และสินค้าบริการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการส่งเสริมความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและอัตลักษณ์วิถีไทย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ความปลอดภัย สุขอนามัย และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและชุมชน ตลอดจนเสริมสร้างภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ของไทยและท้องถิ่น

เพื่อให้การส่งเสริมการตลาดสอดคล้องกับการพัฒนา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จึงได้จัดทำแผนพัฒนาและส่งเสริมการตลาดที่สอดคล้องกับแผนต่าง ๆ โดยมีแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ทรงพลังให้นักท่องเที่ยวไทยเที่ยวเมืองไทยอย่างต่อเนื่อง จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2558 ที่ ททท. เริ่มมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนผ่านแคมเปญรณรงค์การท่องเที่ยววิถีไทย ควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองต่อเนื่องมาถึงปี พ.ศ. 2559 และเกิดโครงการเที่ยวเมืองรองเชื่อมต่อเมืองรอง ซึ่งจังหวัดน่านเป็นหนึ่งในกลุ่มเส้นทางเมืองรองเชื่อมเมืองรอง น่าน-แพร่

ในปี พ.ศ. 2560 ททท. ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเปิดมุมมองใหม่ทางการท่องเที่ยวโดยการสัมผัส และมีส่วนร่วมกับประสบการณ์เอกลักษณ์เฉพาะแต่ละท้องถิ่นของไทย ภายใต้จุดขายเชิงคุณค่าของแต่ละภูมิภาค มีแคมเปญ “ท่องเที่ยววิถีไทยเก๋ไก๋ สไตล์ลิคซิ่ง” และในปี 2561 ททท. ได้สร้างแคมเปญการท่องเที่ยวที่รองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างเด่นชัด คือ แคมเปญ “Creative Tourism District: เติม

⁵ คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564). เข้าถึงได้จาก: https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8370

⁶ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ *Creative tourism destination management*. เข้าถึงได้จาก https://www.dot.go.th/storage/3_01_2562/JilBmnsOzmzCAgf0M9h83hZ1 RoJkUmlPFJA8lTMG.pdf

เต็มคุณค่าประสบการณ์ใหม่ให้ชีวิต” โดยมีโครงการนำร่องการสร้างแบรนด์ให้จังหวัด “น่าน” ภายใต้แนวคิด “น่าน...ยิ่งเที่ยว ยิ่งสนุก ยิ่งผูกพัน” พร้อมแนะนำเส้นทางการท่องเที่ยว 8 คุณค่า คือ

- Handcraft มุ่งเน้นการทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ โดยสิ่งที่ได้รับคือแรงบันดาลใจในการต่อยอดไอเดียสร้างสรรค์
- Green หรือ Agricultural คุณค่าที่ได้รับ คือ การหาความหมายของชีวิต และความสุขที่ยั่งยืน
- Adventure สิ่งที่ได้รับกลับไปคือการได้พิชิตความท้าทายและการเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ
- Nature นักท่องเที่ยวจะได้รับความสงบและเป็นการหาความสงบหรือ Escape จากความวุ่นวาย
- Slow life เป็นการดื่มด่ำกับมนต์เสน่ห์วิถีน่าน และเป็นการริชาร์จพลังให้กับชีวิต
- Food เป็นการสร้างประสบการณ์ใหม่โดยการลิ้มลองอาหารพื้นถิ่นตามวิถีน่าน พร้อมได้ลงทำจริงด้วยตนเอง
- Story เป็นการเที่ยวให้ซึ่งถึงรากของอารยธรรม
- Local life เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตแบบชาวท้องถิ่น

ปี พ.ศ. 2562 แนวทางการส่งเสริมการตลาดในภาพรวมของ ททท มีทิศทางในการส่งเสริมการตลาดให้การท่องเที่ยวไทยเป็นเครื่องมือที่จะทำให้คนไทยรักและภาคภูมิใจในประเทศไทย สร้างความต้องการการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมและรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย ส่งเสริมและสรรหาปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวในท้องถิ่น โดยจะเปลี่ยนมุมมองให้เห็นว่าการเที่ยวเมืองไทยเท่กว่าที่เคย ด้วยการเที่ยวแบบลึกซึ้งและเข้าถึง ผ่านการมีส่วนร่วมกับคนท้องถิ่นหรือ Local Hero ผ่านแคมเปญ “Amazing ไทยเท” เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำเสนอจุดขายของแต่ละภูมิภาคแตกต่างกัน โดยภาคเหนือจะสร้างแรงบันดาลใจจากการท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาลด้วยการสร้างเรื่องราวของ “Amazing Stories of the North” นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ พิพิธภัณฑสถาน และชุมชนที่บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมา ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม เพื่อเจาะกลุ่ม Multi-generation Family และเจาะกลุ่มผู้สูงอายุผู้ชื่นชอบผ้าพื้นเมืองด้วยโครงการ “ผ้างามเล่าเรื่องเมืองเหนือ” กระตุ้นความต้องการใช้จ่ายด้วยเรื่องราวผ้าพื้นเมืองที่บอกเล่าวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของคนในภูมิภาค และสานต่อโครงการเที่ยวเมืองรองเชื่อมต่อเมืองรอง

นอกจากนี้ คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน ได้พิจารณาถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยังมีศักยภาพสูง จึงมีแนวคิดที่น่าจะเป็นโอกาสที่จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยว

น่านได้ตลอดปี โดยได้วางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการนำเสนอจังหวัดน่านเป็นเมืองเครือข่ายเชิงสร้างสรรค์ของ UNESCO ประเภทเมืองหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน (City of Craft and Folk Arts) โดยนำเสนอศิลปหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ อาทิ เครื่องเงิน น่าน ผ้าทอน่าน เป็นต้น

จากการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาชุมชนในพื้นที่พิเศษให้เกิดความยั่งยืนอย่างมีมาตรฐานในระดับสากล อพท. ได้กำหนด roadmap ของน่านในปี พ.ศ. 2565-2570 โดยนำเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลกของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (Global Sustainable Tourism Council : GSTC) มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายให้สามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลกเป็นเกณฑ์ขั้นต้นที่แหล่งท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทางต่างๆ ควรตั้งเป้าที่จะไปถึง โดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อหลัก ได้แก่ การจัดการที่ยั่งยืน, ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม, ผลกระทบทางวัฒนธรรม, และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยจะมีผลบังคับใช้กับภาคการท่องเที่ยวทั้งหมด

เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก เวอร์ชัน 2.0 มีเกณฑ์ 4 ด้าน แต่จะด้านประกอบด้วยด้านย่อย 2-3 ด้าน ดังตาราง 2-1

ตารางที่ 2-1 เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก เวอร์ชัน 2.0

ด้าน A การจัดการความยั่งยืน	ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ
A(a) กรอบและโครงสร้างการจัดการ A(b) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย A(c) การจัดการแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลง	B(a) การนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ชุมชน B(b) ผลกระทบต่อชุมชนและสวัสดิภาพของชุมชน
ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม	ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
C(a) การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม C(b) การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	D(a) การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ D(b) การจัดการทรัพยากร D(c) การจัดการของเสียและการปลดปล่อยมลพิษ

ในแต่ละด้านย่อยจำแนกรายละเอียดเป็นข้อพร้อมตัวชี้วัดประสิทธิภาพ ซึ่งเทียบเคียงได้กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้ง 17 ข้อ โดยแต่ละข้อของ GSTC จะมี SDGs ที่เกี่ยวข้องที่สุดอย่างน้อย 1 ข้อ ซึ่งตัวชี้วัดประสิทธิภาพเป็นเสมือนชุดตัวอย่างให้ผู้พัฒนาตัวชี้วัดของตนเอง ไม่ใช่หลักตายตัวที่ต้องทำเหมือนกันทุกที่

เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก เวอร์ชัน 2 ประกอบด้วย 38 ข้อ 169 ตัวชี้วัด ด้าน A 11 ข้อ 50 ตัวชี้วัด ด้าน B 8 ข้อ 31 ตัวชี้วัด ด้าน C 7 ข้อ 24 ตัวชี้วัด และด้าน D 12 ข้อ 64 ตัวชี้วัด

อพท. ได้นำเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลกมาเป็นกรอบการพัฒนา 4 ด้าน 41 ข้อ 105 ตัวชี้วัด ดังภาพที่ 1 แต่อย่างไรก็ตามเกณฑ์ดังกล่าวไม่ได้ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัดน่าน แต่แหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นจะบริหารจัดการอย่างยั่งยืนและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวสู่สากลก็สามารถนำเกณฑ์ดังกล่าวไปปรับให้เหมาะสมกับพื้นที่ได้

ภาพที่ 2-1 Roadmap น่าน พ.ศ. 2565-2570

ที่มา : อพท. สำนักงานพื้นที่พิเศษ 6. (20 มิถุนายน 2564). เพชบุ๊ก <https://www.facebook.com/dastananthailand/photos/pcb.5692080910861828/5692072427529343/>

จากร่างแผนพัฒนาจังหวัดน่าน พ.ศ. 2566 ถึง 2570 ภายใต้วิสัยทัศน์ "น่าน เมืองแห่งความสุขและสร้างสรรค์" มีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเด็นหนึ่ง คือ เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง โดยมีกลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการด้านการลงทุนและผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาชุมชนเกษตรปลอดภัยและมูลค่าสูง และการท่องเที่ยวคุณภาพสูง⁷

⁷ สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 3 เชียงใหม่. (28 กันยายน 2564). ก.บ.จ. น่าน เห็นชอบร่างแผนพัฒนาจังหวัดน่าน 2566 ถึง 2570 ภายใต้วิสัยทัศน์ "น่าน เมืองแห่งความสุขและสร้างสรรค์" เข้าถึงได้จาก https://region3.prd.go.th/region3_ci/topic/news/38333

ยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) พ.ศ. 2566-2570⁸ ภายใต้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ว่า "ภายในปี 2570 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 จะเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน" และมีเป้าหมายการพัฒนา 3 เป้าหมาย ประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คือ ประเด็นการพัฒนาที่ 1 สร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการค้า การลงทุน และเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวทั้งระบบ รวมถึงส่งเสริมภาคเกษตรให้มีมูลค่าสูง และสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง มีแผนงานในการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวทั้งระบบอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นโครงการบูรณาการการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

- ต้นทาง
 - พัฒนาศูนย์กลางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
 - พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
 - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจท่องเที่ยวและความต่อเนื่องทั้งระบบ
- กลางทาง
 - ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงสุขภาพ เชิงสร้างสรรค์ เชิงเกษตร และเชิงธรรมชาติ
 - กิจกรรมวิ่ง ปั่นน่านาชาติ
 - กิจกรรมแข่งขันฟุตบอล
 - กิจกรรมชิมชา
 - จัดงานแสดงดนตรี
 - พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว / โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนที่มีรูปแบบหลากหลาย
- ปลายทาง
 - ส่งเสริมการตลาดด้านการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่าน Vloger (นักรีวิว) Youtuber จัดงานโปรโมทการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด
 - สร้างตลาดในรูปแบบสื่อออนไลน์ให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้า เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างกระแสตลาดของกิจกรรม/แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
 - สนับสนุนกิจกรรมทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

⁸ กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด (ม.ป.ป.) เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) พ.ศ. 2566-2570. กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด. เข้าถึงได้จาก <http://osmnorth-n2.moi.go.th/demo/fileformeting18-8-64/>

ภายใต้แผนงานดังกล่าว มี 16 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดน่าน หน่วยงานดำเนินการ คือ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดน่าน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

2.1.3 สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดน่าน พ.ศ. 2559-2564

จากข้อมูลของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ได้สำรวจจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดน่าน ในช่วงปี พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2564 พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วง พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2562 ในขณะที่จำนวนวันพักเฉลี่ยแตกต่างกันไม่มากนัก ยกเว้นในปี พ.ศ. 2562 ที่จำนวนวันพักเริ่มลดลง ส่วนในปี พ.ศ. 2563 และ 2564 ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่กระทบการท่องเที่ยวทั่วโลก ตัวเลขนักท่องเที่ยวต่างประเทศลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงประมาณร้อยละ 50 ดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดน่าน วันพักเฉลี่ย ในช่วงปี พ.ศ.2559-พ.ศ.2564

	ปี พ.ศ.					
	2559	2560	2561	2562	2563	2564 (ม.ค-พ.ย.)
จำนวนนักท่องเที่ยวรวม (คน)	765,450	900,126	943,944	953,895	561,345	400,191
นักท่องเที่ยวไทย (คน)	747,369	879,394	922,059	931,822	556,069	398,544
วันพักเฉลี่ย (วัน)	2.13	2.03	2.02	1.99	-	-
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)	1,393.30	1,463.38	1,521.75	1,559.77	-	-
นักท่องเที่ยวต่างประเทศ (คน)	18,081	20,732	21,885	22,073	5,276	1,647
วันพักเฉลี่ย (วัน)	2.68	2.59	2.56	2.53	-	-
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (คน/วัน)	1,762.54	1,867.56	1,956.16	2,000.36	-	-

สรุปข้อมูลจาก : สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา⁹

จำนวนรายได้ = (จำนวนนักท่องเที่ยว X วันพักเฉลี่ย X ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย)

หมายเหตุ : ณ เดือนมกราคม 2565 ยังไม่พบข้อมูลวันพักเฉลี่ยและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของปี พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564

⁹สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สถิตินักท่องเที่ยว. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เที่ยวจังหวัดน่านในช่วงก่อนเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นนักท่องเที่ยวที่รวมอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (Mass Tourists) เดินทางมาเที่ยวอย่างกระจุกตัว เฉพาะช่วงอากาศเย็น ระหว่างเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนมีนาคม รวมเวลา 5-6 เดือน และใช้เวลาพักค้างแรม ระยะสั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การท่องเที่ยวแบบนอกฤดูกาลและการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มในจังหวัดน่านยังไม่เป็นที่นิยม และยังเป็นโอกาสที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวและการตลาดไปยังกลุ่มเฉพาะให้มากขึ้น

จากการสำรวจของกรมการท่องเที่ยว ยังพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวมีกลุ่ม Gen X และ Gen Y กลุ่มครอบครัว กลุ่มคนทำงานใช้วันหยุดสุดสัปดาห์ยาวนาน (Long weekend) และวันพักร้อน กลุ่มเกษียณที่อยู่ในภาคเหนือนิยมเช่ารถบัสมาเที่ยวในวันธรรมดา

สำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศเป็นกลุ่มที่ชอบเที่ยวเมืองชนบท ใช้เวลาส่วนหนึ่งเดินทางมาเที่ยว หลังจากการท่องเที่ยวอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน หรือเที่ยวจังหวัดน่านก่อนแล้วจึงต่อไปเที่ยวอำเภอปาย ที่ผ่านมามีกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาเที่ยวจังหวัดน่าน โดยเรียงลำดับจำนวนมากไปหาน้อย ได้แก่ ชาวฝรั่งเศส ชาวอเมริกัน ชาวจีน และชาวญี่ปุ่น และมีนักท่องเที่ยวจาก สปป.ลาว บ้าง ส่วนหนึ่งเดินทางจากหลวงพระบาง เพราะมีความสะดวกจากการเดินทางด้วยมีรถประจำทางน่าน-หลวงพระบาง

2.1.4 การท่องเที่ยวภายหลังวิกฤตโรคระบาดโควิด-19

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และ ททท. ได้ร่วมวางแผนฟื้นฟูการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทในยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก ที่จะมุ่งส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่น ให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเตรียมแผนรองรับการใช้ New Normal¹⁰ ดังนี้

- ให้ความสำคัญกับสุขภาพความสะอาด และความปลอดภัยเป็นหลัก
- นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในหลายๆ ด้าน
- เน้นการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อช่วยกระจายรายได้ เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก สร้างความแข็งแกร่งอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ กลุ่มที่ ททท. คาดการณ์ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มแรกที่จะออกเดินทาง คือ กลุ่มเจนเนอเรชั่น Y ซึ่งเป็นกลุ่มวัยทำงาน 23-40 ปี ความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคิดนอกกรอบ ชอบนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งผู้ประกอบการต้องพร้อมรองรับกระแสของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ นอกจากนี้รูปแบบการท่องเที่ยวแบบ New Normal จะเป็นการเดินทางกลุ่มเล็ก เดินทางด้วยตัวเอง ใช้เวลาเดินทางสั้น ๆ เพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ ผู้ประกอบการเว็บไซต์ Tripadvisor.com ได้ให้ความคิดเห็นว่า การฟื้นฟูการท่องเที่ยวต้องเริ่มจากในท้องถิ่นก่อน แนวโน้มที่นักท่องเที่ยวจะออกเดินทางแห่งแรก คือ สถานที่ใกล้บ้านที่สุด

¹⁰ ผู้จัดการออนไลน์ (16 พ.ค. 2563). รม.เตรียมแผนฟื้นฟูท่องเที่ยว รับรองนิวนอร์มัล เน้นเที่ยวชุมชน เสริมแกร่งเศรษฐกิจฐานราก หลังโควิด-19.

MGR Online. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/politics/detail/9630000051079>

จะรับประทานอาหารท้องถิ่น พักแรมในท้องถิ่น หรือเดินทางภายในประเทศ ก่อนที่ความต้องการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศจะกลับมาอีกครั้ง

- การให้ความสำคัญกับสุขภาพ ความสะดวก และความปลอดภัยเป็นหลัก

ในปี พ.ศ. 2563 ททท. ร่วมกับกรมควบคุมโรค กรมอนามัย และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กำหนดมาตรการและมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อนักท่องเที่ยว โดยนำมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุขผนวกกับมาตรฐานการให้บริการที่มีคุณภาพของสถานประกอบการ เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 และยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของไทย ภายใต้ชื่อโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)

ภาพที่ 2-2 ตราสัญลักษณ์ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)

ที่มา : เว็บไซต์ Amazing Thailand Safety and Health Administration (SHA) เข้าถึงได้จาก <https://web.thailandsha.com/index>

SHA ได้กำหนดแนวทางความปลอดภัยแก่ 10 ประเภทกิจกรรมทั้งในมิติผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ ได้แก่ ประเภทภัตตาคาร/ร้านอาหาร ประเภทโรงแรม/ที่พักและสถานที่จัดประชุม ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว ประเภทยานพาหนะ ประเภทบริษัทนำเที่ยว ประเภทสุขภาพและความงาม ประเภทห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้า ประเภทกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว ประเภทโรงละคร โรงมหรสพและการจัดกิจกรรม และประเภทร้านค้าของที่ระลึกและร้านค้าอื่น ๆ ซึ่งจะมีการตรวจประเมินตามรายการ (Checklist) และรับรองผล โดยสภา สมาพันธ์ และสมาคมต่าง ๆ และ ททท. เป็นผู้ออกตราสัญลักษณ์ SHA ให้ ซึ่งสามารถเพิกถอนตราสัญลักษณ์ได้ เมื่อไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถให้ข้อเสนอแนะและขอปรับปรุงได้ทางระบบออนไลน์ที่ ททท. จัดทำขึ้น

ณ เดือนกันยายน 2563 มีผู้ประกอบการทั่วประเทศที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน SHA รวม 5,159 แห่ง ในทั้ง 10 ประเภทกิจการ และเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม ททท. สำนักงานน่าน ได้มอบตราสัญลักษณ์ SHA ให้แก่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน 12 ราย¹¹ ปัจจุบันจึงจะเห็นได้ว่ามีผู้ประกอบการที่พักที่

¹¹ ถิ่นน่าน ออนไลน์. (8 สิงหาคม 2563). *ท่องเที่ยว น่าน มอบตราสัญลักษณ์ SHA และลงนามบันทึกความเข้าใจ MOU กับวิทยาลัยชุมชนน่าน*.

ได้นำตราสัญลักษณ์ SHA มาเป็นจุดขายเพิ่มเติมด้วย ซึ่ง อพท. ได้นำมาตรฐาน SHA มาปรับและทำความเข้าใจกับชุมชนในการเตรียมความพร้อมให้ชุมชนที่อยู่ในการดูแล เพื่อความมั่นใจของนักท่องเที่ยวและชุมชนเอง¹²

- การคาดการณ์หลังสถานการณ์การระบาดโควิด-19 ประเทศไทย

จากผลการสำรวจความเชื่อมั่นการท่องเที่ยวของชาวจีนปี พ.ศ. 2563 (China Thailand Travel Sentiment Survey 2020)¹³ ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางอันดับ 1 ของนักท่องเที่ยวจีนที่เลือกจะมาเที่ยว และจากการคาดการณ์ของยูโรโมนิเตอร์ ในอีก 10 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2570) ประเทศไทยจะมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเป็นอันดับ 5 ของโลก รองจากจีน ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และสเปน นักท่องเที่ยวมองประเทศไทยว่ามีศักยภาพในการขนส่ง ความสะดวกสบาย ค่าใช้จ่ายถูก โดยเฉพาะศักยภาพในการดูแลเรื่องสุขภาพ ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยได้เริ่มใช้มาตรฐาน SHA อย่างแพร่หลาย ตั้งแต่ภายหลังวิกฤตโควิด-19 ระลอกแรก เพื่อให้นักท่องเที่ยวมั่นใจในระบบบริการที่ปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดี กอปรกับความเชื่อมั่นในระบบสาธารณสุขของไทยในการรับมือกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 จึงเป็นโอกาสที่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะเป็นจุดขายหนึ่งของการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวไทย

หลังจากสถานการณ์โควิด-19 ระลอก 2 และ 3 ในปี พ.ศ. 2563 และ 2564 ททท.¹⁴ มองทิศทางการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวมูลค่าสูง (High Value Tourism) ใน 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม โดยอยู่บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ และมีปริมาณนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม (Optimum Scale) ซึ่งไทยจะต้องปรับการท่องเที่ยวโดยเน้นนักท่องเที่ยว 3 กลุ่มหลัก คือ

- กลุ่ม Medical & Wellness Tourism ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายต่อทริปสูงประมาณ 80,000-120,000 บาท
- กลุ่ม Green & Community-based Tourism ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวเมืองรองและลด Over-tourism ด้วย
- กลุ่ม Business รวมทั้งกลุ่มนักลงทุน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เข้ามาทำงานในไทย ตลอดจนกลุ่มจัดสัมมนา และกลุ่ม Work from anywhere พร้อมผู้ติดตาม ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพจะใช้จ่ายสูง

¹² สยามรัฐออนไลน์. (20 กรกฎาคม 2563). อพท.เดินหน้ายกระดับการท่องเที่ยวชุมชนผ่านมาตรฐาน SHA สู่เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก. สยามรัฐ. เข้าถึงได้จาก <https://siamrath.co.th/n/170929>

¹³ กวี ชูกิจเกษม. (2564). ธุรกิจท่องเที่ยวไทยไม่แพ้ใครในโลก. เข้าถึงได้จาก <https://fb.watch/aEX2DFMdgY/>

¹⁴ ผนักรกฤติ นิธิประภา (กันยายน 2564). บทวิเคราะห์สถานการณ์ MSME สาขาธุรกิจท่องเที่ยวปี 2564 และแนวโน้มปี 2565. เข้าถึงได้จาก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20211012232619.pdf

เพราะมีแนวโน้มจะอยู่นาน และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นตามนโยบายดึงดูดการลงทุนและบุคลากรต่างชาติเข้ามาทำงานในไทย

- แนวคิดการท่องเที่ยวแบบ New Normal

จากรายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา¹⁵ สมาคมการเดินทางและท่องเที่ยวโลก (WTTC) ได้เสนอแนะมาตรการรองรับการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับแนวคิด New Normal ที่เน้น "การเดินทางที่ปลอดภัย" ซึ่งเป็นหัวใจหลักสำหรับ 11 ธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่

1. ธุรกิจให้การต้อนรับ	2. แหล่งท่องเที่ยว	3. การจำหน่ายสินค้ากลางแจ้ง
4. ธุรกิจการบิน	5. สนามบิน	6. บริการให้เช่าระยะสั้น
7. เรือสำราญ	8. บริษัทนำเที่ยว	9. MICE
10. ธุรกิจให้เช่ารถ	11. ธุรกิจประกันภัย	

โดยต้องพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก คือ

1. การเตรียมความพร้อมสำหรับทีมงานและการดำเนินงาน
2. การจัดหาประสบการณ์ที่ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว
3. การสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อถือให้กับนักท่องเที่ยว
4. การนำนโยบายที่เป็นจริงได้มาสู่การปฏิบัติ

ดังนั้นการจะรองรับนักท่องเที่ยวได้ ธุรกิจต้องเตรียมความพร้อมให้รอบด้านอย่างจริงจังก่อน

นอกจากนี้ การปรับตัวของธุรกิจท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวด้วยตนเองผ่านการสืบค้นทางสื่อออนไลน์ บริษัทท่องเที่ยวจำเป็นต้องปรับตัวไปสู่การเป็น ผู้จัดการกิจกรรมจุดหมายปลายทาง (Destination Management) ที่มีผลิตภัณฑ์เสนอขายแก่ลูกค้าแตกต่างจากบริษัทอื่น หรือให้บริการแก่กลุ่มตลาดพิเศษ เช่น ผู้พิการที่ต้องการการดูแลพิเศษ การจัดค่ายเรียนเยาวชนนานาชาติ

ด้วยแนวคิดการเป็น “ผู้จัดการกิจกรรมจุดหมายปลายทาง” ชุมชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อค้นหาและชูจุดเด่นของชุมชนที่แตกต่างจากชุมชนอื่น หรือมีบริการพิเศษที่แตกต่าง เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งจุดเด่นที่แตกต่างดังกล่าวต้องสอดคล้องกับความต้องการหรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

¹⁵กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. “New Normal” สำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19. รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ปีที่ 1 ฉ. 4 (กรกฎาคม-กันยายน 2563), หน้า 23.

- แนวคิดการท่องเที่ยวที่กำลังเป็นที่นิยมรูปแบบใหม่

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)¹⁶ ได้กล่าวถึงแนวคิดการท่องเที่ยวที่กำลังเป็นที่นิยมรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นแนวโน้มการท่องเที่ยวในปี 2564 คือ การท่องเที่ยวที่มีการเคลื่อนที่ตลอดเวลา (Motion-Based Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) ที่มีการทำกิจกรรมกลางแจ้ง โดยเป็นการดำเนินกิจกรรมในเส้นทางท่องเที่ยวที่

นอกจากนี้ องค์การการท่องเที่ยวโลก¹⁷ (World Tourism Organization) ยังได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เรียกว่า "การท่องเที่ยววิถีเมือง (Urban Tourism)" หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมือง และเมืองประกอบของกิจกรรมที่ไม่ได้มีฐานจากเกษตรกรรม แต่จะมอบประสบการณ์ บริการ และสินค้าทางวัฒนธรรม สังคม สถาปัตยกรรม และธรรมชาติที่หลากหลาย

กระบวนการพัฒนาเมืองให้สามารถต่อยอดการท่องเที่ยวได้ มี 3 รูปแบบ คือ การพัฒนาโดยอิงพื้นฐานด้านนวัตกรรม การพัฒนาโดยอิงพื้นฐานจากสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาโดยอิงพื้นฐานจากความคิดสร้างสรรค์ ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการพัฒนาพื้นที่เมือง 3 รูปแบบ คือ Creative City, Smart City และ MICE City ซึ่งประเทศไทยมี 4 เมืองที่องค์การยูเนสโก (UNESCO) ประกาศให้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ หรือ UNESCO Creative Cities Network (UCCN) ได้แก่ ภูเก็ต เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร และสุโขทัย โดยน่านกำลังอยู่ในกระบวนการขับเคลื่อนเพื่อสมัครเข้ารับการเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของ UNESCO ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ซึ่งได้ยื่นใบสมัครภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2564

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดยุทธศาสตร์การฟื้นฟูการท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยให้ความสำคัญกับการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ สร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ผู้ประกอบการ ทั้ง SME และการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้วยรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและบริการที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ (Responsible Tourism) ภายใต้นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว 4 ประการ คือ ความปลอดภัย (Safety) ความสะอาด (Clean) ความเป็นธรรม (Fair) และกระจายรายได้สู่ชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำสู่ความยั่งยืน (Sustainability)

¹⁶การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). 9 แนวโน้มใหม่ในอนาคตการท่องเที่ยว. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismthailand.org/Articles/9tat>

¹⁷การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). 9 แนวโน้มใหม่ในอนาคตการท่องเที่ยว. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismthailand.org/Articles/9tat> หน้า 14-15.

ในภาคของแหล่งท่องเที่ยว นายวิรัชศักดิ์ โคสุรัตน์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ให้แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า ทั้งภาครัฐ ผู้ประกอบการและชุมชนควรเตรียมความพร้อมตั้งแต่ในช่วงที่สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ยังไม่คลี่คลาย ดังนี้

- ภาครัฐ

- 1) การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม

ภาครัฐมีการดำเนินการและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เช่น รถไฟรางคู่ 7 สาย ซึ่งภาครัฐต้องสื่อสารให้ภาคส่วนต่าง ๆ ได้ร่วมคิด ร่วมวางแผนก่อนวันเปิดรับนักท่องเที่ยว ซึ่งแนวโน้มนักท่องเที่ยวจะเที่ยวทางรางจะมากขึ้น ให้คนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล เช่น ท้องถิ่นหรือชุมชนโดยรอบสถานีจะวางแผนหรือเตรียมความพร้อมอย่างไรกับการที่จะมีคนไปในพื้นที่มากขึ้น นอกจากนี้ภาครัฐต้องรับดำเนินการส่วนต่าง ๆ โดยรอบให้ครอบคลุมทั้งระบบ เช่น ทางเท้าบริเวณสถานี ฯลฯ

- 2) ระบบฐานข้อมูล

ภาครัฐต้องมุ่งใจให้เอกชน (ผู้ประกอบการ) และประชาชนเข้าสู่ระบบของทางมากขึ้น ซึ่งเมื่ออยู่ในระบบฐานข้อมูลแล้ว มีการจัดระบบเก็บสถิติให้ดี และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ จะทำให้รัฐสามารถจัดสรรความช่วยเหลือได้เร็วขึ้นดังเช่นที่มีฐานข้อมูลประชาชนจากการลงทะเบียนรับสิทธิของรัฐ

- 3) ปฏิรูปโครงสร้างของภาครัฐที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและระบบระเบียบที่ทำให้เกิดความคล่องตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

- ภาคเอกชน และชุมชน

- 1) ภาคเอกชนต้องจัดกลุ่มทำ BCG (Bio Economy, Circular Economy & Green Economy) ให้สามารถเคลื่อนต่อไปได้

- 2) การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) การท่องเที่ยวยุคใหม่ นักท่องเที่ยวทุกคนมีค่า ตั้งแต่เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ คนนั่งวีลแชร์ ฯลฯ ท้องถิ่นและผู้ประกอบการต้องพิจารณาให้มีระบบรองรับทุกคนซึ่งเป็นเรื่องของ Universal Design

- 3) เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการต้องนำระบบ IT มาใช้ เพื่อยกระดับของตัวเองในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภาคบริการ

- 4) ข้อมูลในการบริหารความเสี่ยง เช่นในยุโรปและอเมริกาอัตราการจองที่พักโตขึ้น 300% สะท้อนให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นแล้ว นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวยินดีจ่ายมากขึ้นถ้ามีข้อมูลในการบริหารความเสี่ยงให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ก่อนการตัดสินใจ

- 5) การสื่อสารด้วยภาษาภาพ ทักษะด้านการสื่อสารเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญ โดยเฉพาะภาษาภาพ เช่น ป้ายต่าง ๆ ควรทำให้เกิดความชัดเจน เข้าใจง่าย ใช้ภาพเป็นหลัก เนื่องจากภาษาจะมีข้อจำกัดด้านความเป็นสากล

จากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์โควิด-19 จึงเป็นโอกาสของการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวชุมชนทำให้เกิดการกระจายโอกาส และกระจายกำลังซื้อไปสู่ชุมชน ทั้งผลิตภัณฑ์ อาหาร และความเป็นอยู่ โดยชุมชนต้องสื่อสารสิ่งเหล่านี้ออกมาทางภาษาภาพเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าไปสู่ชุมชน และทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงอัตลักษณ์ของชุมชน อันจะเป็นการมอบโอกาสให้ท้องถิ่นนั้น ๆ เกิดรายได้มากขึ้น

2.1.4 กลุ่มเป้าหมายของการท่องเที่ยว

จากการวิจัยของบริษัทที่ให้บริการเทคโนโลยีการเดินทางแบบครบวงจร Amadeus¹⁸ ได้แบ่งกลุ่มนักเดินทางเป็น 6 กลุ่ม ซึ่งการแบ่งกลุ่มดังกล่าว จะช่วยในการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นักเดินทาง 6 กลุ่ม ได้แก่

1. Simplicity Searchers นักเดินทางที่แสวงหาความสะดวกสบายในการเดินทาง โดยนิยมให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการให้
2. Cultural Purist นักท่องเที่ยวที่นิยมความแปลกใหม่ ตัดกับประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากสิ่งที่คุ้นเคยโดยสิ้นเชิง
3. Social Capital Seekers นักท่องเที่ยวที่การแบ่งปันประสบการณ์หรือการเดินทางเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต นิยมใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางสื่อสารและเชื่อมโยงกับผู้ชม
4. Reward Hunters นักท่องเที่ยวที่แสวงหาสิ่งที่จะเป็นรางวัลทางกายหรือทางใจให้ตนเอง มักจะแสวงหาสิ่งที่ตอบสนองตัวเองด้วยสิ่งที่ไม่ธรรมดาหรือความหรูหรา
5. Obligation Meeters นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มักเป็นนักท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ที่จะต้องเดินทางไปยังสถานที่ใดที่หนึ่งในช่วงเวลาที่กำหนด แต่ในขณะเดียวกันก็ค้นหาประสบการณ์เพิ่มเติม
6. Ethical Travellers นักท่องเที่ยวที่นิยมไปในสถานที่ตามความเชื่อทางการเมืองหรือเหตุผลทางสภาพแวดล้อม และค้นหาบริการหรือตราสินค้าที่ตอบสนองแรงจูงใจนี้

ในขณะเดียวกัน ในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดน่าน (Creative Tourism District Nan) ททท. ได้แบ่งพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็น 6 กลุ่ม¹⁹ คือ

1. Experience Explorer หรือ Unseen Seeker นักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อเปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับตนเอง และมองหาที่เที่ยวแบบ Unseen เพื่อหาความตื่นเต้นจากการเยือนสถานที่ใหม่ๆ ได้บุกเบิกสถานที่สวยงามก่อนคนอื่น

¹⁸Fig Cakar. (7 July 2015). *Who are the six new tribes of travellers that could shape our industry's future?*. Hospitality Net. Retrieved from <https://www.hospitalitynet.org/opinion/4070923.html>

¹⁹Smart SME. (4 ธันวาคม 2560). *ททท.เลือก"น่าน"นำร่อง Creative tourism district: เติมเต็มคุณค่าประสบการณ์ใหม่ให้ชีวิต*. Smart SME. เข้าถึงได้จาก <https://www.smartsme.co.th/content/83118>

2. Story Consumer นักท่องเที่ยวที่นิยมเสพย์เรื่องราวจากการท่องเที่ยว หรือแสวงหาความรู้ทางประวัติศาสตร์และที่มาของสิ่งรอบตัว
3. Physical Challenger นักท่องเที่ยวผู้แสวงหาความท้าทายให้กับชีวิตและชอบทดสอบความแข็งแรงของร่างกาย
4. Chaos Escaper นักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาความความสงบ และต้องการหลีกเลี่ยงจากความวุ่นวายจากความตึงเครียดและภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน
5. Cultural Exchanger กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้ชื่นชอบในการเรียนรู้วัฒนธรรมในที่ต่าง ๆ ที่ตนไปเยือน
6. Better than Never นักท่องเที่ยวที่ชอบไปเยือนที่ใดก็ตามที่ตนไม่เคยไป และพยายามแสวงหาที่เที่ยวใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองอยู่เสมอ

จากพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 6 กลุ่มดังกล่าว ททท. ได้แนะนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมและใช้เวลาตามรูปแบบของตนเอง 8 รูปแบบ ซึ่งกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งสอดคล้องกับ อพท. ดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-3 แหล่งท่องเที่ยวที่ ททท. แนะนำในแต่ละรูปแบบนักท่องเที่ยว

รูปแบบนักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว
นักเดินทางที่หลงใหลงานหัตถศิลป์ งานทำมือ และสนใจศึกษาถึงประวัติและความเป็นมาด้วย (ทริป 2 วัน 1 คืน แนะนำ 2 เส้นทาง) (Handcraft Theme)	● อ. ปัว วัดภูเก็ต / ฟาร์มเห็ดบ้านห้วยน้ำ / Cocoa Valley Resort / ตลาดเมืองปัว / ดอยซิลเวอร์แพคทอรี่ / กาแฟบ้านไถลื้อ ● ต. บ่อสวก อ. เมืองน่าน (พื้นที่พิเศษที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) เตาเผาโบราณบ้านจ่ามนัส / พิพิธภัณฑ์เฮือนบ้านสวกแสนชื่น / กลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง ● ต. คูใต้ อ. เมืองน่าน (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) หออัตลักษณ์ นครน่าน / วัดพระธาตุเขาน้อย ● ต. ในเวียง อ. เมืองน่าน (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) วัดพระเกิด / วัดมหาโพธิ์ / วัดภูมินทร์ / พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
นักเดินทางสายธรรมชาติ นิยมความสดใหม่ ชอบความท้าทายเล็กน้อยระหว่างการเดินทาง และเป็นคอกาแฟ (ทริป 2 วัน 1 คืน) (Nature Theme)	● มณีพฤกษ์ หมู่บ้านมณีพฤกษ์ / ไร่สตอร์วเบอร์รี่ / ดอยผาผึ้ง / ถ้ำผาผึ้ง / ไร่คว่ำกาแฟโบราณ ● อ. ปัว กาแฟบ้านไถลื้อ

รูปแบบนักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว
	● อ. เวียงสา (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) วัดบุญยืน ● อ. นาน้อย สถานีวิจัยต้นน้ำขุนสถาน / อุทยานแห่งชาติขุนสถาน / ดอยเสมอดาว / ผาหัวสิงห์ / ผาซู้ / เสาดินนาน้อย / อุทยานแห่งชาติศรีน่าน / คอกเสือ / แก่งหลวง
นักเดินทางที่ชอบเที่ยวแบบสบาย ๆ ไม่ชอบความเร่งรีบ ไม่เน้นจุดหมาย ให้คุณค่ากับสิ่งที่พบเจอระหว่างทาง (ทริป 3 วัน 2 คืน) (Chill Theme)	● อ. เวียงสา (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) วัดบุญยืน / พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงสา / จ้างน่าน คอฟฟี่แอนด์เกลอรี่ / วัดดอนไชย / วรารณณ์ผ้าทอ / บ้านกะหลีกโฮมสเตย์ / ที่ว่าการอำเภอเวียงสา / โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ● ต. ในเวียง อ. เมืองน่าน (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) วัดพระเกิด / โฮงเจ้าฟองคำ / วัดพระธาตุช้างค้ำ / วัดภูมินทร์ / ถนนคนเดินช่วงเมืองน่าน ● อ. ปัว Cocoa Valley Resort ● อ. บ่อเกลือ จุดชมวิว 1715 / บ่อเกลือชุมชน / บ่อเกลือวิว
นักเดินทางแบบครอบครัว ปลุกฝังลูกให้ใกล้ชิดธรรมชาติ ตามรอบวิถีพอเพียง ชอบความเรียบง่าย (ทริป 2 วัน 1 คืน) (Green Theme)	● ต. นาขาว อ. เมืองน่าน (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) พิพิธภัณฑ์วัดบ้านนาขาวสามัคคี ● ต. ศิลาเพชร อ. ปัว น้ำตกศิลาเพชร / โรงเรียนชานาศิลาเพชร / ข้าวหลามป่าเพ็ญ ● อ. ปัว วัดภูเก็ต / กาแฟบ้านไถลื้อ
นักเดินทางที่ชอบสัมผัสประสบการณ์ใหม่ เข้าใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง เรียนรู้การหาอาหารปรุง และลิ้มรสอาหารแบบชาวบ้านและปรุงใหม่ตามที่ต้องการ (ทริป 2 วัน 1 คืน) (Food Theme)	● บ้านน้ำมวบ ต. น้ำมวบ อ. เวียงสา พระธาตุแดนทอง / ศาลเจ้าพ่อช้างงาแดง / ยกยอปลา / ตลาดเช้า / วัดน้ำมวบ

รูปแบบนักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว
นักเดินทางที่ชอบบันทึกเรื่องราว ความทรงจำ ค้นหาแรงบันดาลใจผ่านการพูดคุย เรียนรู้ และทดลองทำ (ทริป 2 วัน 1 คืน) (Story Theme)	● อ. เวียงสา (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) วัดบุญยืน / พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงสา / โรงเรียนโคกหน้า / จ้างน่านคอฟฟี่แอนด์แกลอรี / เอื้อนรถถีบ / วราภรณ์ผ้าทอ / บ้านกะหลีกโฮมสเตย์ ● ต. ดู่ใต้ อ. เมืองน่าน (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) หออัตลักษณ์ นครน่าน ● ต. ในเวียง อ. เมืองน่าน (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) โฮงเจ้าฟองคำ / โรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา / วัดศรีพันต้น / วัดพระธาตุช้างค้ำ / วัดภูมินทร์
นักเดินทางที่ชอบทำความรู้จักกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมแปลกใหม่ ค้นหาความหมายในชีวิต แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนและสังคม (ทริป 2 วัน 1 คืน) (Local Life Theme)	● ต. ดู่ใต้ อ. เมืองน่าน (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) หออัตลักษณ์ นครน่าน / วัดพระธาตุเขาน้อย ● ต. ม่วงตึ๊ด อ. ภูเพียง (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) บ้านหนองเต่า / วัดพระธาตุแช่แห้ง ● อ. เวียงสา (พื้นที่เมืองเก่าที่ อพท. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน) วัดบุญยืน / พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงสา / โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ / บ้านกะหลีกโฮมสเตย์
นักเดินทางสายลุยที่ชอบความท้าทาย ตื่นเต้นเร้าใจ ผจญภัยค้นพบสถานที่ใหม่ ๆ เป็นคนแรก (ทริป 2 วัน 1 คืน) (Adventure Theme)	● ต. น้ามวบ อ. เวียงสา พระธาตุแดนทอง / ศาลเจ้าพ่อช้างงาแดง / จุดชมวิว / ถ้ำสาเล่ / พระธาตุพหุโชค / ล่องแก่งน้ำว้า ● อ. นาน้อย ดอยเสมอดาว

2.2 สรุปผลการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิโดยการศึกษาถึงการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ความคิดเห็น และความคาดหวังต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ. น่าน ใช้การเก็บข้อมูล 2 วิธีการ คือ

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลการเก็บข้อมูลสรุปได้ดังนี้

2.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ประกอบด้วย ผู้ประกอบกิจการการท่องเที่ยวในประเทศ มัคคุเทศก์ ผู้ให้บริการท่องเที่ยว และผู้จัดทริป/วางแผนการท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เคยจัดท่องเที่ยวมานาน 100 คน และไม่เคยจัดท่องเที่ยวมานาน 100 คน รวมจำนวน 200 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง 6-30 มิถุนายน 2562

สรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1) 5 ปัจจัยสำคัญในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว

ไม่ว่าจะเป็นการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวใน จ. น่าน หรือสถานที่ท่องเที่ยวทั่วไป ทั้ง 2 กลุ่มให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่ยังมีความเป็นธรรมชาติ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม โดยการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวจะคำนึงถึงประวัติศาสตร์ ตำนาน, การสัมผัสวิถีชุมชน และเดินทางสะดวก ปลอดภัย ด้วย ในขณะที่การเลือกสถานที่ท่องเที่ยวโดยทั่วไปจะคำนึงถึงการเดินทางที่สะดวก ปลอดภัย, มีเพลงดังหรือรายการทีวีวิวาดี และการมีประวัติศาสตร์ ตำนานเป็นลำดับที่ 5 แตกต่างจากการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวใน น่าน (ตารางที่ 2-4)

ตารางที่ 2-4 ปัจจัยสำคัญในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวใน จ.น่าน 5 อันดับแรก

กลุ่มที่เคยจัดทริปเที่ยวนาน 5 ปัจจัยสำคัญในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ใน จ.น่าน	กลุ่มที่ไม่เคยจัดทริปเที่ยวนาน 5 ปัจจัยสำคัญในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว โดยทั่วไป
อันดับ 1 ยังมีความเป็นธรรมชาติ	อันดับ 1 ยังมีความเป็นธรรมชาติ
อันดับ 2 ยอดนิยม	อันดับ 2 ยอดนิยม
อันดับ 3 มีประวัติศาสตร์ ตำนาน	อันดับ 3 เดินทางสะดวก ปลอดภัย
อันดับ 4 ได้สัมผัสวิถีชุมชน	อันดับ 4 มีเพลงดังหรือรายการทีวีวิวาดี
อันดับ 5 เดินทางสะดวก ปลอดภัย	อันดับ 5 มีประวัติศาสตร์ ตำนาน

2) แหล่งข้อมูลในการหาข้อมูลเพื่อวางแผนการท่องเที่ยว

ทั้งกลุ่มที่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน และกลุ่มที่ไม่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน หาข้อมูลจากสื่อเหล่านี้ในระดับมาก (นำเสนอเฉพาะสื่อที่มีผู้ใช้ในระดับมากเกินร้อยละ 20)

ตารางที่ 2-5 แหล่งข้อมูลในการหาข้อมูลเพื่อวางแผนการท่องเที่ยว ใน จ.น่าน 5 อันดับแรก

กลุ่มที่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน หาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวใน จ. น่าน	กลุ่มที่ไม่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน หาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวโดยทั่วไป
- เว็บไซต์/เพจ (ร้อยละ 63.00) ส่วนใหญ่หาจาก google รองลงมาคือ พันทิป ซิลไปไหน เพชบุรี เสน่ห์น่านวันนี้	- เว็บไซต์/เพจ (ร้อยละ 83.00) ส่วนใหญ่หาข้อมูลจาก พันทิป รองลงมาคือ google
- สำรวจเส้นทางเอง (ร้อยละ 37.00)	- หาข้อมูลจาก ททท. (ร้อยละ 32.00)
- หาข้อมูลจาก ททท. (ร้อยละ 22.00)	- เพื่อนหรือคนรู้จักแนะนำ (ร้อยละ 29.00)
- หนังสือท่องเที่ยว (ร้อยละ 21.00)	- บริษัทที่ประกอบกิจการการท่องเที่ยว (ร้อยละ 28.00)
- เพื่อนหรือคนรู้จักแนะนำ (ร้อยละ 21.00)	- สำรวจเส้นทางเอง (ร้อยละ 23.00)
- บริษัทที่ประกอบกิจการการท่องเที่ยว (ร้อยละ 20.00)	- ข่าว/รายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 22.00)

3) การรับรู้และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีเพียงร้อยละ 14 ของกลุ่มที่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน และร้อยละ 10 ของกลุ่มที่ไม่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน ที่เคยได้รับข้อมูล และเข้าใจความหมาย

4) ความคิดเห็นและความคาดหวัง

กลุ่มที่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน

■ ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดทริปเที่ยวน่าน

ปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มที่เคยจัดทริปไปเที่ยวน่านพบส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเดินทาง เส้นทาง ระยะทาง โดยปัญหาอุปสรรคที่มีผู้ระบุถึงมากที่สุด คือ

- การเดินทางไม่สะดวก เพราะอยู่ไกล ต้องใช้เวลาเดินทางนาน ไม่คุ้มค่าการเดินทาง (ผู้ตอบประเด็นนี้ 11 คน)

- แหล่งท่องเที่ยวอยู่ใกล้กัน, เส้นทางเป็นเขา ไม่ค่อยมั่นใจเรื่องความปลอดภัย, เที่ยวบินน้อย และราคาสูง (ผู้ตอบประเด็นเหล่านี้ 7 คน เท่ากัน)
- อื่น ๆ (ผู้ตอบน้อยกว่า 5 คน)

■ ความคาดหวัง

สิ่งดี ๆ ใน จ.น่าน ที่อยากให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มากที่สุดเพื่อให้น่านเป็นแหล่งท่องเที่ยวตลอดปี คือ

- การท่องเที่ยวชมธรรมชาติ (ผู้แนะนำ 38 คน)
- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (ผู้แนะนำ 28 คน)
- การท่องเที่ยววิถีชุมชน (ผู้แนะนำ 22 คน)
- การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ล่องแก่ง (มีผู้แนะนำการล่องแก่งที่นาหมื่น และน่าน้อย) ธรรมชาติในฤดูฝน (มีผู้แนะนำสวนสัก ทุ่งนา) (ผู้แนะนำ 8 คน เท่ากัน)
- อาหารที่มีเอกลักษณ์ บ่อเกลือ (ผู้แนะนำ 7 คน เท่ากัน)
- อื่น ๆ (ผู้แนะนำน้อยกว่า 5 คน)

กลุ่มที่ไม่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน

เหตุผลที่ไม่จัดทริปเที่ยวน่าน

- ยังไม่มีโอกาส (ผู้ให้เหตุผล 25 คน)
- เดินทางไกล ไม่สะดวก (ผู้ให้เหตุผล 24 คน)
- ยังไม่รู้ว่ามีอะไรน่าเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์ (ผู้ให้เหตุผล 21 คน)
- ไม่มีเวลา (มีผู้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าต้องใช้เวลา 4 วันถึงได้ธรรมชาติ) (ผู้ให้เหตุผล 9 คน)
- การเดินทางไม่สะดวก ใช้เวลานาน (ผู้ให้เหตุผล 6 คน)
- เหตุผลอื่น ๆ (มีผู้ให้เหตุผลไม่ถึง 5 คนในแต่ละเหตุผล)

5) ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

คณะผู้วิจัยให้กลุ่มที่เคยจัดทริปไปเที่ยวน่านเสนอแนะสิ่งที่อยากให้มีในจังหวัดน่าน ส่วนกลุ่มที่ไม่เคยจัดทริปไปเที่ยวน่านเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยทั่วไป ทั้ง 2 กลุ่มเสนอแนะหลากหลายความคิดเห็น โดยสามารถจัดกลุ่มคำตอบได้เป็น 9 ประเด็น คือ เส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว การให้บริการข้อมูล การคมนาคมขนส่งสาธารณะ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์ และอื่น ๆ โดยสรุปดังนี้

กลุ่มที่เคยจัดทริปไปเที่ยวน่าน

สิ่งที่อยากให้มีในจังหวัดน่าน มีผู้เสนอแนะประเด็นเกี่ยวกับ “กิจกรรมท่องเที่ยว” มากที่สุด รองลงมา คือ เส้นทางท่องเที่ยว และการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว โดยแต่ละความคิดเห็นมีผู้เสนอแนะไม่ถึง 10 คน สิ่งที่มีผู้เสนอแนะมาก ได้แก่

- การท่องเที่ยววิถีชุมชน (พักโฮมสเตย์ และทำกิจกรรมตามวิถีดั้งเดิมร่วมกับชุมชน) (8 คน)
- การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน จัดให้มีศูนย์ขายสินค้าชุมชนในจุดเดียว พัฒนาศูนย์ OTOP ให้ดูน่าสนใจ มีระดับ สินค้ามีเอกลักษณ์ (7 คน)
- กิจกรรมปลูกป่าต้นน้ำ (6 คน)
- การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนผลไม้ สัมผัสวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เก็บเห็ดเผาะ เดือน มิ.ย. ที่ เวียงสา / ทำลูกชิด (4 คน)
- กิจกรรมการนวดแบบโบราณ นวดประคบยา นวดสมุนไพร (4 คน)
- จัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพดีเสมอ / อนุรักษ์ พื้นฟู ดูแลทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ น่าเที่ยว ให้น้ำตกสวยเสมอ (4 คน)
- ปลูกดอกไม้ให้ธรรมชาติดูน่าสนใจมากขึ้น (มีผู้เสนอแนะให้ปลูกที่ดอยเสมอดาว ผาฮู้ เสาดิน นาน้อย) ปลูกชมพูกาให้มากขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยว / พัฒนาวิวให้น่าสนใจ (4 คน)
- อาหารที่โดดเด่นของน่าน ทำให้หากินได้ง่ายขึ้น และมีราคาที่น่าประทับใจ (4 คน)

กลุ่มที่ไม่เคยจัดทริปเที่ยวน่าน

สิ่งที่อยากให้มีการเพิ่มในพื้นที่ท่องเที่ยว มีผู้เสนอแนะประเด็นเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวมากที่สุด (หลากหลายเส้นทาง) รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่งสาธารณะ การให้บริการข้อมูล การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว และความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ความครบถ้วนปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่มีผู้เสนอแนะไม่ถึง 10 คน สิ่งที่มีผู้เสนอแนะมาก ได้แก่

- การประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ (ผู้ตอบหมายถึงจังหวัดน่าน) (ผู้เสนอแนะ 21 คน)
- ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ความครบถ้วน ปลอดภัยของที่พักรีสอร์ท สถานที่ท่องเที่ยว (ผู้เสนอแนะ 11 คน)
- แอปพลิเคชันหรือแผนที่ที่บอกรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหารที่ถูกต้อง ชัดเจน (มีผู้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าเหมือน KaoKao ของเกาหลี) (ผู้เสนอแนะ 9 คน)
- เพิ่มการเดินทางโดยเครื่องบิน จาก กทม. และจังหวัดอื่น (ผู้ตอบหมายถึงจังหวัดน่าน) (ผู้เสนอแนะ 8 คน)

ส่วนประเด็นเส้นทางท่องเที่ยว แต่ละความคิดเห็นมีผู้เสนอแนะน้อยกว่า 5 คน สิ่งที่มีผู้เสนอแนะมาก คือ อยากให้จัดทริปตัวอย่าง 3 วัน 2 คืน ว่าไปเที่ยวที่ไหน กินอะไร พักที่ไหน (ผู้เสนอแนะ 4 คน)

2.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 16 คน (จากที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 15 คน) ประกอบด้วย

1) นายวรกิตติ ศรีทิพากร	ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน
2) ว่าที่ร้อยตรี ภาณุวัฒน์ ชัดนาค	ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
จ.น่าน
3) นายสุขสันต์ เพ็งดิษฐ์	ผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษ 6 (อพท.)
4) นายสมเจตน์ วิมลเกษม	ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์น่าน
5) นายนายสาธิต บุญทอง	นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวบ้าน,
ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดน่าน,
ประธานหอการค้าจังหวัดน่าน
6) นายพันธุ์พัฒน์ พินา	อุปนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวบ้าน,
รองประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดน่าน,
รองประธานหอการค้าจังหวัดน่าน
7) นางสาวชนิสรา ชมศิลป์	ประชาสัมพันธ์จังหวัด
8) นางสาวปณิตดา วงศ์สงคราม	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน
9) นายธนักร ฝ่ายเสนชัย	ผู้ช่วยนักประชาสัมพันธ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน
10) นายอาชอำพล แก้ววิจิตร	ผู้สื่อข่าวสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดน่าน
11) นายมานะ ทองใบศรี	เพจเสน่ห์น่านวันนี้
12) นางสาววรรณ สอนป่า	มัคคุเทศก์ อ. ปัว จ. น่าน
13) นายสงกรานต์ เชื้อนธนะ	ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว น่านทัวร์ริง
14) นายสุนทร เสวตศิลา	ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว แอทธสยามทัวร์
15) นางสาวจารุวรรณ จินเสน	ผู้ประกอบการ โคโควิลเลจรีสอร์ท
16) นางสาวจามจุรี เต็งไธรัตน์	กลุ่มรถถีบเวียงสา

สรุปผลการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก :

1) ความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการมีความคิดเห็นในด้านจุดเด่นของจังหวัดน่าน โอกาสทางการท่องเที่ยว และอุปสรรค ดังตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2-6 จุดเด่นของน่าน และโอกาสทางการท่องเที่ยว

จุดเด่นของน่านที่ยังเป็นโอกาสทางการท่องเที่ยว	โอกาส
● ทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลาย - ธรรมชาติ มีอุทยานหลายแห่ง พันธุ์ไม้หายาก แหล่งธรณีวิทยา และแหล่งท่องเที่ยวฤดูฝน (การท่องเที่ยวเชิงเกษตร) - ศาสนา ยังคงมีงานบุญประเพณีทางพุทธศาสนาอยู่ อาทิ ประเพณีบูชาพระธาตุ - วัฒนธรรม มีมรดกทางวัฒนธรรม (เรือแข่งที่มีรูปแบบเฉพาะ) และประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ● มีประวัติศาสตร์ เรื่องเล่า หลายด้าน หลายยุค ขณะนี้อยู่ระหว่างที่คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์กำลังค้นคว้าเพื่อเขียนหนังสือประวัติศาสตร์น่าน ● ชาติพันธุ์หลากหลาย มีวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ความเชื่อ และวัฒนธรรมของแต่ละชาติพันธุ์ ● ในตัวเมืองมีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของความเป็นเมืองเก่า ชัดเจนเรื่องความเป็นเมืองสงบ มีวัฒนธรรม ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่อยากมาเที่ยวน่าน ต้อง “เที่ยวอย่างน่านและอยู่อย่างน่าน” ได้ ● มีความสงบ สะอาด ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ● ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อรักษาความเป็นน่าน ● อาหารพื้นบ้านหลากหลาย แต่ยังขาดการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และการตกแต่งให้ดูน่ากิน ● ผ้าทอน้ำไหลมีเรื่องเล่า สอดคล้องกับฟ็อนล่องน่าน	● ทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลาย ทำให้สามารถกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวได้หลากหลาย ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวของกลุ่มที่มีความสนใจพิเศษ และมีกิจกรรมหลากหลายให้กับทุกกลุ่ม อาทิ - ผจญภัย - ทำบุญ - ชมธรรมชาติ - ประวัติศาสตร์ ในแต่ละเส้นทางสามารถแยกย่อยลงได้ตามเรื่องเล่าได้เช่น เส้นทางประวัติศาสตร์สามารถแบ่งเป็น - เส้นทางประวัติศาสตร์พุทธศาสนา พุทธศิลป์ - เส้นทางการค้าเกลือ และเครื่องปั้นดินเผา (บ้านบ่อสวก) - เส้นทางประวัติศาสตร์ด้านการเมืองการปกครอง ● มีภูมิประเทศที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้ ● นโยบายเที่ยวเมืองรอง กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนมาให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ● เป็นจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน เพราะต้องตั้งใจจะมาเที่ยว

จุดเด่นของน่านที่ยังเป็นโอกาสทางการท่องเที่ยว	โอกาส
- งานศิลปหัตถกรรมโดดเด่น มีภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น งานแกะสลักพระพุทธรูปไม้ - นักท่องเที่ยวมีการมาเที่ยวซ้ำ สามารถแนะนำกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ได้ - เส้นทางคมนาคมที่กำลังจะเกิดขึ้น - ถนน 4 เลนเข้า จ. น่าน และเชื่อมต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน - รถไฟด่วนจากประเทศจีน-ไซบิวรี-หลวงพระบาง - เป็นพื้นที่ที่การเมืองไม่รุนแรง และสื่อมวลชนในพื้นที่มีความร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อประโยชน์ของพื้นที่	- สถานที่ท่องเที่ยวสามารถจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวได้ (Carrying Capacity) - เหมาะสำหรับการจัดเป็น Long Stay เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การแพทย์แผนโบราณ - สามารถพัฒนาระบบขนส่งให้เป็นศูนย์กลางการเดินทางจากล้านนาตะวันออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว เวียดนาม) ได้ ซึ่งเมื่อสร้างทางเสร็จจะลดระยะทางและระยะเวลาในการเดินทางได้ และหากขนส่งสาธารณะให้บริการรถสภาพใหม่ ก็จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวได้ - หน่วยงานรัฐในจังหวัดมีโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ท้องถิ่น และพื้นที่ของตนเอง เช่น โครงการเรียนรู้ถิ่นเกิด (ของ อบจ.) พาเยาวชนไปเที่ยวต่างอำเภอ และเขียนเรียงความประกวด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้นอกบ้านของตนเอง, ลานวัฒนธรรมชุมชนให้ชุมชนรู้จักราก, อัตลักษณ์ของตนเอง หันกลับไปดูจุดเด่นของชุมชนตนเอง

อุปสรรค :

- ในการเล่าเรื่องราว ยังขาดทุกขั้นตอน
 - เรื่องเล่า : ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง เรื่องเล่าจากความทรงจำของผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน
 - ผู้เล่าเรื่อง : มักคุเทศก์ท้องถิ่นยังน้อย และขาดนักสื่อความหมายท้องถิ่นที่มีความรู้ที่ถูกต้อง ช่างฝีมือต่าง ๆ ยังถ่ายทอดเรื่องราวไม่ได้
 - ทักษะการเล่าเรื่อง : การฝึกฝนทักษะการเล่าเรื่องยังน้อย ไม่แพร่หลาย ยังไม่มีโครงการฝึกทักษะการสื่อความหมายให้แก่เยาวชนและผู้สูงอายุในชุมชน
 - การเผยแพร่เรื่องราวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

- ขนส่งสาธารณะ
 - ไม่หลากหลาย นักท่องเที่ยวต้องเช่ารถตู้เหมาวัน ค่าใช้จ่ายสูง
 - ไม่ทั่วถึง
 - ไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว
 - ข้อมูลเรื่องเส้นทางการเดินทางในฤดูฝนไม่อัปเดต ตลอดจนหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว
 - ช่วงฤดูฝน มีข้อจำกัดเรื่องสายการบิน และตารางบิน ทำให้นักท่องเที่ยววางแผนท่องเที่ยวช่วง Green Season ได้ยาก
 - ความปลอดภัยในการเดินทางในเมืองยังไม่เต็มร้อย เพราะบางครั้งคนท้องถิ่นไม่รักษากฎจราจร
- การให้บริการ
 - ความพร้อมของชุมชนในการให้บริการและความพร้อมของภาคการบริการ เพื่อรับนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ
 - ยังไม่มีแผนรองรับนักท่องเที่ยวจีนที่จะเข้ามาเมื่อรถไฟด่วนแล้วเสร็จ
 - ยังมีปัญหามาตรฐานการบริการของที่พักร และโฮมสเตย์
 - บุคลากรผู้ให้บริการยังขาดความรู้ ความเข้าใจ
- ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์
 - ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์งานประเพณีในชุมชน เพื่อมีเรื่องราวดึงดูดนักท่องเที่ยว
 - การรายงานข่าวสารเรื่องภัยธรรมชาติเกินกว่าเหตุ และเมื่อผ่านพ้นไปแล้ว ไม่มีการรายงาน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มั่นใจที่จะมาเที่ยว
 - ป้ายสื่อความหมายตามแหล่งท่องเที่ยวมีแต่ภาษาไทย ไม่มีภาษาอังกฤษ
 - เพจรีวิวบางเพจ ถ่ายรูปในฤดูกาลหนึ่ง แล้วไปลงในอีกฤดูกาลหนึ่ง ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจผิด
 - ข้อมูลข่าวสารเชิงลึกเข้าถึงชาวบ้านได้ยาก เพราะนิยมเปิดรับข่าวสารผ่านไลน์ ซึ่งเป็นข้อความสั้น ๆ
- กิจกรรมการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์
 - กิจกรรมการท่องเที่ยวบางอย่างอาจไม่ยั่งยืน เช่น สปาสมุนไพร จิบกาแฟชมทุ่งนา น่าจะหาความน่าสนใจอื่น ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาได้นาน ๆ
 - สินค้าของที่ระลึกยังมีรูปแบบเดิม และขาดมาตรฐาน ควรมีการพัฒนา ออกแบบให้มีลวดลาย สีสัน การตัดเย็บที่มีคุณภาพ และมีบรรจุภัณฑ์ที่ดี

- กิจกรรมและผลิตภัณฑ์ต้องมีเอกลักษณ์ แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นอื่น เช่น ผลิตภัณฑ์ชาวไทลื้อ ต้องมีเอกลักษณ์ต่างจากของชาวไทลื้อที่อื่น
- ความเป็นชุมชนเข้มแข็ง บางครั้งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสู่กระบวนการธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งจะไม่ทันสมัย ไม่ทันเหตุการณ์
- ผู้ประกอบการยังขาดการทำธุรกิจเชิงรุก และการทำการตลาดแบบสมัยใหม่
- การดำเนินงานของภาครัฐ
 - ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ไม่เอื้อต่อการทำแอปพลิเคชันเพื่อเข้าถึงนักท่องเที่ยวทางออนไลน์
 - การพัฒนาจากภาครัฐไม่ต่อเนื่อง ไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของชาวบ้านอย่างแท้จริง เมื่อจบโครงการ ชาวบ้านยังไม่เข้าใจ ก็ไม่สามารถดูแลโครงการต่อได้
- ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวในประเทศนิยมวางแผนท่องเที่ยวเอง บางกลุ่มอาจจะใช้บริการบริษัทท่องเที่ยวในครั้งแรก แล้วในครั้งต่อไปก็จะติดต่อกับรถตู้ส่วนตัวเอง กิจกรรมรถตู้ส่วนตัวในจังหวัดน่านจึงเพิ่มขึ้นมาก แต่เป็นการท่องเที่ยวแบบเยี่ยมชมไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความกังวล :

- ผลกระทบจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจีน ที่ไม่เข้าใจถิ่นฐาน อาจกลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศ
- การนำเสนอสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความดั้งเดิมหรืออัตลักษณ์นาน จะทำให้เกิดประเด็นตามมาได้ ซึ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ต้องระมัดระวังในประเด็นนี้เช่นกัน
- ความไม่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวชุมชน เพราะมีเงื่อนไขหลายประการ เนื่องจากการท่องเที่ยวไม่ใช่รายได้หลักของชุมชน จึงไม่ได้มีกิจกรรมทุกวัน นักท่องเที่ยวจึงต้องมีการวางแผนที่จะท่องเที่ยวชุมชน โดยต้องนัดหมายล่วงหน้า และต้องใช้เวลาในแต่ละพื้นที่ จึงจำกัดแค่การท่องเที่ยวของกลุ่มเฉพาะ หากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวนาน แต่อยากจะท่องเที่ยวชุมชนด้วย จะไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนได้ ทำได้เพียงไปเยี่ยมชมหรือลิ้มลองความสนใจไป ชุมชนเองก็จะเสียโอกาส ดังนั้นควรมีการคำนวณต้นทุน ประเมินการจํานวนนักท่องเที่ยวที่รองรับได้ต่อวันที่จะเกิดความคุ้มค่า แล้ววางแผนส่งเสริม เผยแพร่ผ่านกลุ่มผู้ประกอบการการท่องเที่ยวมัคคุเทศก์ และผู้ให้บริการรถตู้ส่วนตัว เพื่อวางแผนการเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว

2) ความคาดหวังต่อโครงการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมี “แบรนด์” และมีคุณสมบัติที่ช่วยเหลือสังคมได้มาก ดังนั้นจึงคาดหวัง ดังนี้

ด้านการดำเนินงาน

- อยากให้นำ know how มาช่วยเหลือชุมชน เช่น การออกแบบเครื่องเงิน การออกแบบลายผ้า ออกแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ฯลฯ
- อยากให้มหาวิทยาลัยหรือนิสิตมีกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับชุมชนมากกว่านี้ และมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ อาทิ กิจกรรมดนตรีที่วัดภูมินทร์ ให้คนในพื้นที่ได้ร่วมแต่งเพลง ร่วมร้อง ร่วมแสดงด้วย, การให้นักเรียน/เยาวชนร่วมประกวดเส้นทางท่องเที่ยว ประกวดศิลปการท่องเที่ยว เป็นต้น
- เชื่อมโยงโครงการกับโครงการหรือเครือข่ายที่กำลังดำเนินการอยู่ในพื้นที่
- อยากให้ประชาสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่ได้รับรู้ด้วยว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาทำอะไรในพื้นที่บ้าง
- อยากให้ศูนย์การเรียนรู้และบริการวิชาการ เครือข่ายแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ที่น่าน) มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมข้างนอกมากขึ้น

ด้านการท่องเที่ยว

- อยากให้เพิ่มเส้นทางท่องเที่ยว เส้นทางน่านใต้ นาน้อย นาหมื่น เวียงสา
- เน้นการท่องเที่ยวเชิงท้องถิ่น กินแบบชาวบ้าน ใช้วัตถุดิบในชุมชน
- ทำให้นักท่องเที่ยวมีนิสัยการท่องเที่ยวแบบใช้เวลามากขึ้น

3) ช่องทางการสื่อสารภายในจังหวัด

- ประชาสัมพันธ์จังหวัด สื่อสารไปยัง อาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและชุมชน (อปมช.) เพื่อประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน
- ประชาสัมพันธ์จังหวัด สื่อสารไปยัง สื่อท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ต่อ
- สถานีวิทยุ น่าน
- เฟซบุ๊กประชาสัมพันธ์จังหวัด, สวท. น่าน และวิทยุประชารัฐ

นอกจากนี้ยังมีสื่อเสริมภายในพื้นที่ ได้แก่ พิธีกรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ประชาสัมพันธ์ในงานของจังหวัด เคเบิลท้องถิ่น ซึ่งโครงการสามารถฝากข้อมูลข่าวสารได้ โดยส่งไปยังประชาสัมพันธ์จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการเผยแพร่ต่อ

2.3 สรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ

จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ สรุปได้ว่า ในช่วงปี พศ. 2557-2561 แนวทางการจัดการท่องเที่ยวของไทยได้ปรับเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณเป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จึงเป็นโอกาสที่หลายภาคส่วนได้พัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน โดยใช้กระบวนการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือ

จังหวัดน่าน เป็นจังหวัดที่หลายฝ่ายมองเห็นว่ายังมีโอกาสทางการท่องเที่ยวอีกมาก เนื่องจากมีศักยภาพมากเพียงพอที่จะกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวให้เหมาะกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม โดยสามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งตามลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ รายได้) ความสนใจ พฤติกรรม หรือลักษณะทางจิตวิทยา ได้ อาทิ กลุ่ม Generation Y, กลุ่มสตรี, กลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มหลากหลายทางเพศ, กลุ่มปฏิบัติธรรม, กลุ่มบิกไบค์, กลุ่มวิ่งเทรล, กลุ่มแสวงหารางวัลทางกายหรือทางใจ, กลุ่มแสวงหาความสะดวกสบาย เป็นต้น

ในขณะเดียวกันก็ยังต้องการการพัฒนาและการประชาสัมพันธ์อีกมาก ทั้งการค้นหาเรื่องเล่าเพื่อนำมาเป็นจุดดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว การพัฒนาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชน และบุคลากรผู้ให้บริการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ การบริหารจัดการระบบขนส่งสาธารณะที่จะอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องราวหรือเสน่ห์ของน่านให้นักท่องเที่ยวทั้งที่เคยไปเที่ยวนานและไม่เคยไปเที่ยวนานได้รู้จักมากยิ่งขึ้น และเห็นเสน่ห์ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นในภาคเหนือ ตลอดจนเผยแพร่จุดดึงดูดใจใหม่ ๆ ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมเพื่อให้การท่องเที่ยวกระจายออกไปทั่วพื้นที่มากขึ้น โดยที่แหล่งท่องเที่ยวไม่ไกลจากกันมาก และเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบไปทั่วโลก โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว แผนรองรับการท่องเที่ยวแบบ New Normal จึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่ชุมชนจะต้องเตรียมพร้อม

บทที่ 3

สรุปผลการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงปีแรกเป็นการสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นต่อโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน และช่วงปีสุดท้ายเป็นการเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน

3.1 การประชาสัมพันธ์ในช่วงการสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นต่อโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน

ในช่วงสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นต่อโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน โครงการได้จัดแถลงข่าวการลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) ณ ห้อง 111 อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2562 โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1.1 การดำเนินงานจัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ

- 1) จัดเตรียมสถานที่ เวที สคริปต์ลำดับงาน สคริปต์พิธีกร อาหารว่าง และของที่ระลึกสำหรับสื่อมวลชน
- 2) ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ภาพที่ 3-1 บรรยากาศการแถลงข่าวการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

3.1.2 การดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์

- 1) เชิญสื่อมวลชนเข้าร่วมพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ
- 2) จัดให้มีการถ่ายทอดสดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ
- 3) จัดทำเอกสารเผยแพร่สำหรับสื่อมวลชน และข่าวเผยแพร่ภายหลังวันงาน

จากการดำเนินงานดังกล่าว เกิดผลผลิตดังนี้

- 1) มีสื่อมวลชนเข้าร่วมงานทั้งสิ้น 30 คน
- 2) มีการถ่ายทอดสดผ่านทางเฟซบุ๊กแฟนเพจของโครงการ “Chula Creative Tourism” ซึ่งมีผู้แชร์ต่อ 30 ครั้ง และผู้รับชม 778 ครั้ง (ณ วันที่สรุปผล 22 กันยายน 2562)

ภาพที่ 3-1 การถ่ายทอดสดผ่านทางเฟซบุ๊กแฟนเพจของโครงการ

3) มีข่าวเผยแพร่ผ่าน 4 ช่องทาง รวมจำนวน 40 ข่าว รวมมูลค่าข่าวทั้งสิ้น 5,162,340 บาท ประกอบด้วย

- หนังสือพิมพ์ 12 ฉบับ อาทิ มติชน ไทยโพสต์ สยามรัฐ รวมมูลค่าข่าว* 703,840 บาท
- สื่อออนไลน์ 25 เว็บไซต์ อาทิ ไทยรัฐ ไลน์ทูเดย์ โพสต์ทูเดย์ ผู้จัดการ รวมมูลค่าข่าว 3,750,000 บาท
- โทรทัศน์ 2 สถานี ได้แก่ PPTV (36) และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (NBT) รวมมูลค่าข่าว* 677,500 บาท
- สถานีวิทยุ 1 สถานี คือ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลค่าข่าว 31,000 บาท

*มูลค่าข่าวหรือมูลค่าทางการประชาสัมพันธ์ที่ได้รับการเผยแพร่จากสื่อต่าง ๆ

หนังสือพิมพ์

สื่อออนไลน์

โทรทัศน์

3.2 การประชาสัมพันธ์ในช่วงการเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน

ในช่วงเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน โครงการย่อยที่ 1.7 ได้จัดกิจกรรม Blogger & Online Influencer Review เพื่อสร้างความรู้และความประทับใจในทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่ผ่านกระบวนการวิจัยร่วมกับชุมชน และเพื่อให้ได้รับรู้ถึงศักยภาพที่เพิ่มขึ้นของชุมชน ตลอดจนเพื่อเผยแพร่ตัวอย่างเส้นทางสู่กลุ่มเป้าหมายคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ในตัวโดยการถ่ายภาพและวิดีโอเพื่อโพสต์ลงช่องทางสื่อออนไลน์ของตนเอง เป็นการแพร่กระจายน่านในมุมมองใหม่ ๆ ให้เป็นที่รู้จัก

การจัดกิจกรรม Blogger & Online Influencer Review ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

- 1) ประชุมร่วมกับโครงการย่อย เพื่อหารือเรื่องความพร้อมและกิจกรรมตามเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละโครงการย่อย
- 2) เลือก Blogger & Online Influencer ที่เหมาะสมกับโครงการและเส้นทาง
- 3) ลงพื้นที่สำรวจเส้นทาง ชุมชน คลัสเตอร์ เพื่อหาชุมชนและพื้นที่ที่มีความพร้อมสำหรับกิจกรรม
- 4) พา Blogger & Online Influencer ท่องชมตามเส้นทางที่กำหนด

โดยมีรายละเอียดการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1) ประชุมร่วมกับโครงการย่อย

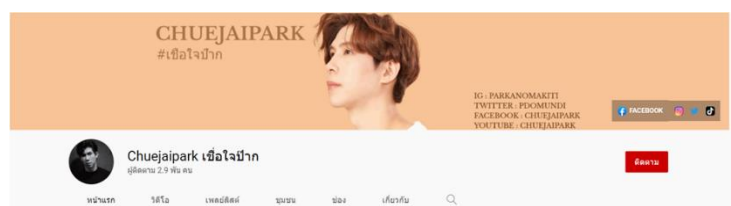
คณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ 1.7 ได้ประชุมออนไลน์ร่วมกับหัวหน้าโครงการ นักวิจัย และผู้ช่วยวิจัยโครงการย่อยที่ 1.1, 1.2, 1.4 และ 1.5 เพื่อหารือเรื่องความพร้อมและความเป็นไปได้ในการพา Blogger/Online Influencer ไปเที่ยวชมและทำกิจกรรมตามเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละโครงการย่อย

2) เลือก Blogger & Online Influencer ที่เหมาะสมกับโครงการ เส้นทาง และสามารถเดินทางได้ในช่วงเวลาที่กำหนด โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ติดตาม และช่องทางที่นำเสนอ โดยได้ Blogger & Online Influencer 4 คน 5 ช่องทาง ดังนี้

ภาพที่ 3-3 Blogger & Online Influencer ที่ร่วมกิจกรรม

YouTube Channel: Chuejaipark

ผู้ติดตาม : 2.9 พันคน

Instagram : poppylhh

ผู้ติดตาม : 2.53 แสนคน

Poppy Pyramid
Actor

1,141 Posts 235K Followe... 711 Following

Instagram : taralatah

ผู้ติดตาม : 4.11 หมื่นคน

TARALATAH
Blogger

2,112 Posts 41.1K Followe... 2,032 Following

Facebook fanpage: Chula Alumni

ผู้ถูกใจเพจ : 5.1 หมื่นคน

ผู้ติดตาม : 5.5 หมื่นคน

Chula Alumni
@ChulaAlumni - Nonprofit organization

Facebook fanpage : Taralatah

ผู้ถูกใจเพจ : 1.9 หมื่นคน

ผู้ติดตาม 225 คน

Taralatah
19K followers • 225 following

3) ลงพื้นที่สำรวจเส้นทาง ชุมชน คลัสเตอร์ เพื่อหาชุมชนและพื้นที่ที่มีความพร้อมสำหรับกิจกรรม Blogger & Online Influencer Review ตลอดจนสรุปเป็นตัวอย่างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4 เส้นทางพร้อมประเด็นที่จะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ภาพที่ 3-4 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจเส้นทาง ชุมชน คลัสเตอร์ที่มีความพร้อมสำหรับกิจกรรม Blogger & Online Influencer Review และประเด็นที่จะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

จากการประชุมหารือร่วมกับโครงการย่อยและลงพื้นที่สำรวจความเป็นไปได้และประเด็นที่จะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ คณะวิจัยโครงการย่อยที่ 1.7 ได้กำหนดตัวอย่างเส้นทางโดยนำผลการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิมาเป็นแนวทางพิจารณาได้ 4 เส้นทาง ดังนี้

- **เส้นทางสายเจ้าฟ้า** เป็นการแนะนำพื้นที่ท่องเที่ยวในโซนน่านใต้ (อ. นาน้อย อ. นาน้อย อ. เวียงสา อ. ภูเพียง และ อ. เมือง) โดยคณะวิจัยโครงการย่อยที่ 1.7 ได้เชื่อมโยงเส้นทางสายเจ้าฟ้าใน อ. เวียงสา (วัดบุญยืน) กับจุดแวะพักดื่มกาแฟในบริเวณใกล้เคียง และเส้นทางสายเจ้าฟ้า ใน อ. นาน้อย (วัดเชียงทอง และวัดนาราบ) เชื่อมโยงกับดอยเสมอดาว ซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของจังหวัดน่าน

ภาพที่ 3-6 ตัวอย่างเส้นทางสายเจ้าฟ้า

- **เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ต. บ่อสวก** นำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ใน ต. บ่อสวก เพื่อเป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยว เช่น บายศรีสู่ขวัญ เก็บชา ชิมเมี่ยง เรียนรู้การทอผ้าไหม และการใช้สมุนไพรในการสปาและนวดผ่อนคลาย

ภาพที่ 3-6 ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ต. บ่อสวก

- **เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สิ่งทอ** นำเสนอตัวอย่างเสน่ห์ของผ้าที่น่านที่สามารถสร้างสรรค์สู่รูปแบบผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ที่หลากหลาย โดยพาไปเยี่ยมชมผลิตภัณ์ของแบรนด์ Srisuda (และแบรนด์ Sasudee ในโครงการย่อยที่ 1.1) และกระบวนการเขียนเทียน ย้อมครามของรัตนพรผ้าเขียนเทียน (แบรนด์มันต์คราม ในโครงการย่อยที่ 1.1)

ภาพที่ 3-7 ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สิ่งทอ

- **เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วิถีเกษตรกรรม** นำเสนอตัวอย่างการท่องเที่ยวบ้านมณีพฤกษ์ในมุมมองใหม่ นอกจากกาแฟอันเลื่องชื่อ แต่เนื่องจากช่วงเวลาที่ลงสำรวจพื้นที่เป็นช่วงที่สถานการณ์โควิด-19 ยังไม่คลี่คลาย ชุมชนจึงยังไม่เปิดรับนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 3-8 ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วิถีเกษตรกรรม

ที่มา: ภาพจากคุณชัย กำเนิดมงคล และหน่วยปฏิบัติการวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4) พา Blogger & Online Influencer เที่ยวชมตามเส้นทางที่กำหนด

Blogger และ Online Influencer จำนวน 4 คน 5 ช่องทางออนไลน์เดินทางไปเที่ยวชมและร่วมทำกิจกรรมในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโครงการเป็นเวลา 3 วัน 2 คืน เมื่อวันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2564 โดยมี Online Influencer 1 คนได้เข้าร่วมชมนิทรรศการแพชั่นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อเผยแพร่ผลผลิตของโครงการย่อยที่ 1.1 ในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 และเริ่มเผยแพร่เนื้อหาในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2564-มกราคม 2565 ผ่านช่องทางยูทูป “Chuejaipark เชื่อใจปาก” อินสตาแกรม “poppylhh” “taralataht” และเฟซบุ๊ก “Chula Alumni “ และ “taralataht” ณ วันที่สรุปผล 30

ธันวาคม และ 14 มกราคม 2565 มีกลุ่มเป้าหมายที่รับรู้ถึงเส้นทางการท่องเที่ยวที่นำเสนอ 4 เส้นทางผ่านจำนวนครั้งที่รับชมและยอด like ของช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ดังนี้

- คลิปเผยแพร่ 5 คลิป 3 ช่องทาง ได้แก่ ยูทูป 3 คลิป อิน스타그램 1 คลิป และเฟซบุ๊ก 1 คลิป จำนวนรับชมรวม 85,677 ครั้ง ยอด like รวม 4,669 like
- จำนวนโพสต์ 5 โพสต์ 2 ช่องทาง ได้แก่ อิน스타그램และเฟซบุ๊ก รวมยอด like 2,978 like

ภาพที่ 3-9 ตัวอย่างคลิปและภาพที่ Blogger & Online Influencer โพสต์ในช่องทางออนไลน์ของตนเอง

บทที่ 4

สรุปผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

การรำนักประชาสัมพันธ์ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร โดยจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 3 ครั้ง สำหรับกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ดังนี้

- 4.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ “เทคนิคการให้สัมภาษณ์” เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2562 สำหรับระดับบริหาร/หัวหน้าโครงการ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 20 คน (จากที่กำหนดไว้ 10 คน)
- 4.2 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อ “การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์” เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2563 สำหรับบุคลากรระดับปฏิบัติการ/เจ้าหน้าที่ของโครงการย่อย ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 14 คน (จากที่กำหนดไว้ 10 คน)
- 4.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร หัวข้อ “การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน” เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2564 สำหรับผู้ประกอบการ ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวโดยชุมชน และบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระดับปฏิบัติการในพื้นที่ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 36 คน (จากที่กำหนดไว้ 30 คน)

4.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ “เทคนิคการให้สัมภาษณ์”

โครงการย่อยที่ 1.7 ดำเนินการจัดการฝึกอบรม โดยเชิญหัวหน้าโครงการของชุดโครงการที่ 1 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน ทั้ง 7 โครงการเข้าร่วมฝึกอบรม ในวันพฤหัสบดีที่ 6 มิถุนายน 2562 เวลา 14.00 – 20.00 น. ณ ห้องจัสมิน โรงแรมดิอิมเพรส น่าน โดยแบ่งการอบรมเป็น 2 ช่วงหลัก คือ ช่วงบรรยายในหัวข้อ “การทำงานของสื่อกระแสหลักและสื่อใหม่ (โซเชียลมีเดีย สื่อออนไลน์)” และ “หลักการให้สัมภาษณ์สื่อ” และช่วงบทบาทสมมติ โดยมีสื่อมวลชน 1 ท่านเป็นผู้สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เพื่อฝึกทักษะในการให้สัมภาษณ์สื่อ ซึ่งวิทยากรเป็นผู้ให้ความคิดเห็นต่อผู้เข้าฝึกอบรม มีหัวหน้าโครงการและผู้วิจัยเข้าร่วมฝึกอบรมทั้งสิ้น 18 คน

ผลการประเมินด้วยแบบสอบถามภายหลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีความเข้าใจการทำงานของสื่อต่าง ๆ รู้หลักการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน มีทักษะในการให้สัมภาษณ์สื่อ และมีความมั่นใจในการสื่อสารกับสื่อมวลชนเพิ่มมากขึ้นดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 สิ่งที่ผู้เข้าฝึกอบรมได้รับจากการฝึกอบรม

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ท่านมีความเข้าใจการทำงานของสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น	6 (33.30)	11 (61.10)	1 (5.60)	- -	- -
2) ท่านรู้หลักการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน เพิ่มขึ้น	10 (55.60)	6 (33.30)	2 (11.10)	- -	- -
3) ท่านมีทักษะในการให้สัมภาษณ์สื่อเพิ่มขึ้น	4 (22.20)	5 (27.80)	9 (50.00)	- -	- -
4) ท่านมั่นใจมากขึ้นที่จะสื่อสารกับสื่อมวลชน	4 (22.20)	3 (16.70)	10 (55.60)	1 (5.60)	- -

มีท่านหนึ่งให้ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดฝึกอบรมในอนาคต ดังนี้ อยากรู้ให้รายละเอียดการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสมัยใหม่ และให้ความรู้เรื่องสื่อสำนักต่าง ๆ และความแตกต่างในด้านแนวคิด/จุดยืน

ภาพที่ 4-1 บรรยากาศการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ “เทคนิคการให้สัมภาษณ์”

4.2 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อ “การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์”

โครงการย่อยที่ 1.7 ดำเนินการจัดการฝึกอบรม โดยเชิญหัวหน้าโครงการและบุคลากรระดับปฏิบัติการของชุดโครงการที่ 1 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน ทั้ง 7 โครงการเข้าร่วมฝึกอบรม ในวันศุกร์ที่ 17 มกราคม 2563 เวลา 08.30-16.30 น. ณ ห้อง Dipak C Jain หอพักนานาชาติ ศศนิเวศ

การอบรมแบ่งเป็น 2 ช่วงหลัก คือ ช่วงบรรยายในหัวข้อ

- ความหมายของข่าว และคุณค่าข่าว
- ข่าวในความหมายของสื่อมวลชนและนักประชาสัมพันธ์
- หลักการเขียนข่าว และการเขียนข่าวแบบมีอาชีพ
- ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเขียนข่าวเพื่อให้ได้รับการเผยแพร่
- ตัวอย่างการเขียนข่าวที่ดี และการเขียนข่าวที่ไม่ควรเอาเป็นแบบอย่าง
- ช่องทางการส่งข่าวประชาสัมพันธ์

และช่วง Workshop การจับประเด็นและการเขียนข่าว

โดยมีวิทยากร 4 ท่าน ร่วมบรรยาย ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อข่าวประชาสัมพันธ์ที่ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้ลองเขียน มีผู้เข้าร่วมฝึกอบรมทั้งสิ้น 14 คน

ผลการประเมินด้วยแบบสอบถามภายหลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีความเข้าใจ ความมั่นใจมากขึ้นมากในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ เข้าใจความแตกต่างระหว่างข่าวและข่าวประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น เข้าใจหลักการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์มากขึ้น สามารถเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น และมั่นใจมากขึ้นที่จะสื่อสารกับสื่อมวลชน ดังตารางที่ 4-2

ตาราง 4-2 สิ่งที่ผู้เข้าฝึกอบรมได้รับการฝึกอบรม หัวข้อ “การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์”

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ท่านมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างข่าวและข่าวประชาสัมพันธ์มากขึ้น	2 (20.00)	7 (70.00)	1 (10.00)	-	-
2) ท่านเข้าใจหลักการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์มากขึ้น	2 (20.00)	7 (70.00)	1 (10.00)	-	-
3) ท่านสามารถเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น	1 (10.00)	5 (50.00)	4 (40.00)	-	-
4) ท่านมั่นใจมากขึ้นที่จะสื่อสารกับสื่อมวลชน	1 (10.00)	5 (50.00)	4 (40.00)	-	-

ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละ

มีท่านหนึ่งให้ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดฝึกอบรมในอนาคตว่า อยากให้จัดครึ่งวัน เนื่องจากมีภารกิจอื่นมาก

ภาพที่ 4-2 บรรยากาศการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ “การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์”

4.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร หัวข้อ “การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน”

โครงการย่อย 1.7 ได้จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2564 เวลา 08.30-16.30 น. ณ โรงแรมน้ำตองน่าน น้ำตองแกรนด์บอลรูม กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมฝึกอบรม ได้แก่ ผู้ประกอบการในชุมชน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแกนนำเยาวชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวโดยชุมชน และบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระดับปฏิบัติการพื้นที่จังหวัดน่าน ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 36 คน (จากที่กำหนดไว้ 30 คน)

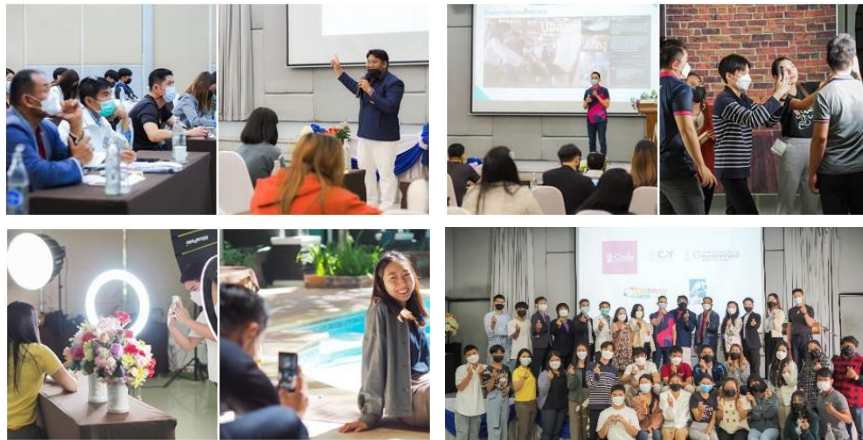
ผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้การผลิตเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเผยแพร่ทางเฟซบุ๊ก โดยการอบรมเนื้อหาต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริงทั้งในและนอกสถานที่ โดยมีอุปกรณ์ประกอบฉาก ฉากและไฟ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ทดลองจัดฉากเพื่อการถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอด้วยตนเอง และโพสต์ขึ้นเฟซบุ๊กกิจกรรมด้วยตนเอง ดังภาพที่ 4-4 ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- ความเข้าใจในสื่อสังคมออนไลน์
- การพัฒนา/การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบใหม่
- ศิลปะในการใช้คำ การใช้แฮชแท็ก
- เทคนิคการเล่าเรื่อง
- การใช้ไอโมติคอน
- การออกแบบภาพปก/การเขียนคำพาดหัวและชื่อเรื่อง
- การถ่ายภาพสินค้า
- การถ่ายวิดีโอ
- การใช้แอปพลิเคชันบนมือถือเพื่อการสร้างสรรค์เนื้อหาออนไลน์สำหรับผู้ที่ไม่ใช่นักออกแบบกราฟิก

โดยมีวิทยากร 2 ท่านเป็นผู้บรรยาย ดูแลการฝึกปฏิบัติ ให้คำแนะนำในการปฏิบัติจริง และให้ข้อคิดเห็นต่อผลงาน พร้อมด้วยผู้ช่วยวิทยากร 4 ท่าน

จากการประเมินความพึงพอใจภายหลังการฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม 4.74 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) ทั้งในด้านความน่าสนใจของเนื้อหาในการอบรม การบรรยายของวิทยากรเข้าใจได้ง่าย และความรู้ที่ได้จากการอบรม นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และมีผู้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าเป็นกิจกรรมที่สนุก ได้ความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ อยากให้เพิ่มเวลาอบรมเป็น 2 วัน ความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในงานและชีวิตประจำวันได้ อยากให้มีกิจกรรมอบรมอย่างต่อเนื่อง และอยากให้เพิ่มด้านการแสดง (Acting) (ตารางที่ 4-3 และตารางที่ 4-4)

ภาพที่ 4-3 บรรยากาศการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน

ภาพที่ 4-4 ตัวอย่างผลงานของผู้ที่เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน

ตารางที่ 4-3 ความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสาร เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย* (ระดับความพึงพอใจ)
1. เนื้อหาในการอบรมมีความน่าสนใจ	24 (72.70)	8 (24.20)	1 (3.00)	-	-	4.70 พึงพอใจมาก
2. วิทยากรบรรยายได้เข้าใจง่าย	27 (81.80)	5 (15.20)	1 (3.00)	-	-	4.79 พึงพอใจมาก
3. ความรู้ที่ได้จากการอบรม นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	24 (72.70)	9 (27.30)	-	-	-	4.73 พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยรวม						4.74 พึงพอใจมาก

*คะแนนเต็ม 5 คะแนน

ตารางที่ 4-4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมอบรม

ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน ผู้ให้ความคิดเห็น
- สนุกสนาน ได้ความรู้	5
- อยากให้เพิ่มวันอบรมเป็น 2 วัน	5
- ความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในงานและชีวิตประจำวันได้	3
- เป็นการเพิ่มความรู้เทคนิคใหม่ ๆ ให้ทันสมัยมากขึ้น	2
- อยากให้มีการจัดกิจกรรมอบรมแบบนี้อย่างต่อเนื่อง	2
- อยากให้มีการอบรมเรื่อง acting	1

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานโครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดน่าน ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2562-2565 พบปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการที่สำคัญ คือ สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทยตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 และเกิดระลอกใหม่ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ซึ่งส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางของโครงการ โดยหลายชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่เปิดรับนักท่องเที่ยว เช่น ชุมชนมณีพฤกษ์ ชุมชนในตำบลบ้านพี พิพิธภัณฑ์เทศบาลเวียงสา อีกทั้งบางเส้นทาง ยังมีความพร้อมต่อการเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมายไม่มากนัก จากผลกระทบดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการสร้างนักประชาสัมพันธ์ในพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากชุมชนจะสามารถสื่อสารเรื่องราว คุณค่า และผลผลิตของชุมชนสู่ภายนอกได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาแต่เพียงสื่อจากภายนอก ซึ่งกลุ่มเครือข่ายที่เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น กลุ่มเยาวชนในกองทุนพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเยาวชนจังหวัดน่าน และบุคลากรระดับปฏิบัติการของสำนักวิทยบริการการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดน่าน ภายใต้โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) เป็นแกนนำที่จะนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และถ่ายทอดสู่ชุมชนของตนได้ จึงเป็นเครือข่ายที่สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถส่งต่อความรู้ที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้เกิดนักประชาสัมพันธ์ภายในพื้นที่ได้

ในขณะเดียวกันชุมชน แหล่งท่องเที่ยว คลัสเตอร์ในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4 เส้นทาง ยังต้องการการต่อยอดจากหน่วยงานในพื้นที่และผู้ประกอบการ เช่น

- **เส้นทางสายเจ้าฟ้า** ยังต้องการการนำเสนอเรื่องราวและเรื่องเล่าของสถานที่สำคัญแต่ละแห่งในเส้นทาง เนื่องจากยังมีเรื่องราว วัฒนธรรม ความเชื่อดั้งเดิมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่มีเสน่ห์ เช่น จากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทาง พบว่า ชาวบ้านยังมีการนำหลวงพ่อเจ้ามาถวายวัดที่วัดเชียงของ อ. นาน้อย ในช่วงเดือนพฤศจิกายนก่อนวันเพ็ญเดือนสิบสอง (วันลอยกระทง) โดยเป็นการนำไม้พินมาถวายพระพุทธรูปเพื่อให้พระพุทธรูปได้ฝังไฟสร้างความอบอุ่น ซึ่งในวันลอยกระทงจะมีประเพณีทานหัวหิงไฟพระเจ้า และประเพณีไหลเรือไฟด้วย นอกจากนี้ยังต้องผนวกเรื่องราวของเส้นทางสายเจ้าฟ้าเข้าไปในหลักสูตรการสร้างนักสื่อความหมายของชุมชน และควรส่งเสริมให้มีนักสื่อความหมายประจำชุมชน โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเส้นทาง นอกจากนี้ในพื้นที่น่านได้ นักท่องเที่ยวนิยมไปแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ดังนั้นจึงอาจจะ

นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางสายเจ้าฟ้าเชื่อมโยงเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
ยอดนิยม เช่น เชื่อมโยงวัดนาราบ วัดเชียงทอง เข้ากับคอยเสมอดาว

ภาพที่ 5-1 ชาวบ้านนำหัวพระเจ้ามาถวายวัดที่วัดเชียงทอง อ.น่าน้อย ในช่วงก่อนวันเพ็ญเดือนสิบสอง

- **เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ** จากการลงพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพร่วมกับ Blogger และ Online Influencer พบว่า ในตำบลบ่อสวกมีแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนเพื่อเรียนรู้วิถีชุมชนตามฤดูกาลได้ หากได้รับการส่งเสริมให้มีที่พัก ค้างคืนหรือโฮมสเตย์ที่มีมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์แพ็คเกจของกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวชุมชนได้เลือกตามความสนใจ และนำเสนอความเป็นชุมชนสมุนไพรเพื่อสุขภาพกายใจ และจิตวิญญาณ ให้โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนแรกที่จะคิดถึง (Top of mind) เมื่อพูดถึงชุมชนสมุนไพรหรือเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- **เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สิ่งทอ** เนื่องจากทั้ง 8 คลัสเตอร์กระจายอยู่ในหลายอำเภอ เป็นโอกาสที่จะเชื่อมโยงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานในพื้นที่เข้ากับแต่ละคลัสเตอร์ในเส้นทาง เช่น ร้านอาหาร ที่พัก ที่ได้มาตรฐานและมีความหลากหลายทั้งรสชาติ และระดับราคา เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้เวลาในแต่ละคลัสเตอร์ได้มากขึ้น
- **เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วิถีเกษตรกรรม** เช่น ชุมชนมณีพฤษณ์ มีจุดสนใจและ กิจกรรมที่หลากหลายนอกเหนือจากการเป็นเส้นทางสายกาแฟระดับโลก แต่การเดินทางและ ระยะเวลาในการเดินทางเป็นเงื่อนไขสำคัญ หากมีการเชื่อมโยงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานเข้ากับพื้นที่ และส่งเสริมการพัฒนานักสื่อความหมายของชุมชนอย่าง

ต่อเนื่อง ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงเสน่ห์ที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นและความคุ้มค่าในการเดินทางก็จะช่วยเปิดมุมมองใหม่ต่อเส้นทางได้

สรุปข้อเสนอแนะทิศทางในอนาคต

1. เสริมความแข็งแกร่งให้แก่ชุมชนในด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการทำประชาสัมพันธ์ชุมชน สินค้า และบริการของตนเอง โดยการฝึกอบรมให้เข้าใจถึงหลักการและเทคนิคในการประชาสัมพันธ์
2. ชุมชน ผู้ประกอบการ และเยาวชนในพื้นที่ยังมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารออนไลน์ เพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนอยู่มาก จึงควรส่งเสริมสนับสนุนหลักสูตรการสร้างนักประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ให้เกิดขึ้นและมีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อให้คนในพื้นที่สามารถผลิตเนื้อหาและใช้สื่อที่มีอยู่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารไปยังภายนอกได้เอง ซึ่งจะเกิดความยั่งยืนกว่าให้คนภายนอกเป็นผู้ดำเนินการให้
3. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 4 เส้นทาง ยังต้องการการผลักดันให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่พร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งในด้านการพัฒนานักสื่อความหมาย การเชื่อมโยงการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานเข้ากับจุดท่องเที่ยวในเส้นทาง การคมนาคมขนส่ง และการสื่อสารให้คนภายนอกพื้นที่ได้รับรู้ เพื่อขยายโอกาสทางการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงไปยังชุมชนอื่น และชุมชนใกล้เคียง แหล่งท่องเที่ยวเดิมที่เป็นที่รู้จักดีอยู่แล้ว

รายการอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ Creative tourism destination management*. เข้าถึงได้จาก https://www.dot.go.th/storage/3_01_2562/JilBmnsOzmzCAgf0M9h83hZ1_RoJkUmlPF_JA8lTMG.pdf
- กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ 2. (ม.ป.ป.) *เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน) พ.ศ. 2566-2570*. กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ 2. เข้าถึงได้จาก <http://osmnorth-n2.moi.go.th/demo/fileformeeting18-8-64/>
- กวี ชูกิจเกษม. (2564). *ธุรกิจท่องเที่ยวไทยไม่แพ้ใครในโลก*. เข้าถึงได้จาก <https://fb.watch/aEX2DFMdgY/>
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. “New Normal” สำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19. *รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ปีที่ 1 ฉ. 4* (กรกฎาคม-กันยายน 2563), หน้า 23.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). *9 แนวโน้มใหม่ในอนาคตการท่องเที่ยว*. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismthailand.org/Articles/9tat>
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559*. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=4147
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)*. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8370
- ณัฐกฤติ นิธิประภา (กันยายน 2564). *บทวิเคราะห์สถานการณ์ MSME สาขาธุรกิจท่องเที่ยวปี 2564 และแนวโน้มปี 2565*. เข้าถึงได้จาก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20211012232619.pdf
- นาฬิกา-อดีต แสงสนิท และคณะ. (2560). *การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- ผู้จัดการออนไลน์ (16 พ.ค. 2563). *รบ.เตรียมแผนฟื้นฟูท่องเที่ยว รับรองนิวนอร์มัล เน้นเที่ยวชุมชน เสริมแกร่งเศรษฐกิจฐานราก หลังโควิด-19*. MGR Online. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/politics/detail/9630000051079>
- สยามรัฐออนไลน์. (20 กรกฎาคม 2563). *อพท.เดินทางยกระดับการท่องเที่ยวชุมชนผ่านมาตรฐาน SHA สู่มนต์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก*. สยามรัฐ. เข้าถึงได้จาก <https://siamrath.co.th/n/170929>

สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 3 เชียงใหม่. (28 กันยายน 2564). ก.บ.จ. น่าน เห็นชอบร่างแผนพัฒนาจังหวัด น่าน 2566 ถึง 2570 ภายใต้วิสัยทัศน์ "น่าน เมืองแห่งความสุขและสร้างสรรค์". เข้าถึงได้จาก https://region3.prd.go.th/region3_ci/topic/news/38333

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว, ฉบับที่ 7 ม.ค.-มี.ค. 2560. เข้าถึงได้จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/article/article_20170511104420.pdf

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สถิตินักท่องเที่ยว. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411

สยามรัฐออนไลน์. (20 กรกฎาคม 2563). อพท.เดินทางยกระดับการท่องเที่ยวชุมชนผ่านมาตรฐาน SHA สู่เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก. สยามรัฐ. เข้าถึงได้จาก <https://siamrath.co.th/n/170929>

Smart SME. (4 ธันวาคม 2560). ททท. เลือก"น่าน"นำร่อง Creative tourism district: เต็มเต็มคุณค่าประสบการณ์ใหม่ให้ชีวิต. Smart SME. เข้าถึงได้จาก <https://www.smartsme.co.th/content/83118>

อพท. สำนักงานพื้นที่พิเศษ 6. (20 มิถุนายน 2564). เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/dastanan-thailand/photos/pcb.5692080910861828/5692072427529343/>

Fig Cakar. (2015, 7 July). *Who are the six new tribes of travellers that could shape our industry's future?*. Hospitality Net. Retrieved from <https://www.hospitalitynet.org/opinion/4070923.html>

UNESCO. (2006). *Towards Sustainable Strategies for Creative Tourism Discussion Report of the Planning Meeting for 2008 International Conference on Creative Tourism Santa Fe, New Mexico, U.S.A. October 25-27, 2006*. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000159811>